

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013 – 2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Josef Wenzl

Sociální turismus se zaměřením na zotavovací akce

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Marta Pellar, MBA

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED STUDIES

2013 - 2015

DIPLOMA THESIS

Josef Wenzl

Social tourism with a focus on recovery actions

Prague 2015

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Mgr. Marta Pellar, MBA

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Josef Wenzl

Poděkování

Chtěl bych poděkovat mé vedoucí práce Mgr. Martě Pellar, MBA za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá pohledem na sociální turismus se zaměřením na zotavovací akce. Práce je rozdělena do dvou částí.

Teoretická část popisuje cestovní ruch, sociální turismus a zotavovací akce s dostupnou statistikou.

V praktické části je proveden kvantitativní výzkum, který zkoumá přínos zotavovacích akcí, realizovaných nestátními neziskovými organizacemi, v rámci cestovního ruchu.

Cílem práce je zanalyzovat a zhodnotit přínos zotavovacích akcí a uplatnit poznatky získané z odborné literatury.

Klíčová slova

Cestovní ruch, dílčí cíle, hypotézy, nestátní neziskové organizace, respondenti, sociální turismus, výzkumný vzorek, zotavovací akce.

Annotation

This diploma thesis deals with social tourism perspective, focused on recovery activities. The work is divided into two parts.

The theoretical part describes tourism, social tourism, recovery activities with available statistics.

The practical part contains a quantitative survey which researches the benefits of recovery activities, realized by non-profit organization within the area of tourism.

The aim is to analyze recovery activities and apply the knowledge gained from literature.

Key words

Hypothesis, interim targets, non-profit organization, recovery activities, research sample, respondents, social tourism, tourism.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CESTOVNÍ RUCH	9
1.1 Definice cestovního ruchu	9
1.2 Typologie cestovního ruchu	10
1.2.1 Formy cestovního ruchu	11
1.2.2 Druhy cestovního ruchu	13
1.3 Přínosy cestovního ruchu	16
2 SOCIÁLNÍ TURISMUS	17
2.1 Mezinárodní pohled na sociální turismus	17
2.2 Etika a sociální turismus	19
2.3 Cílové skupiny sociálního turismu	19
2.3.1 Děti a mládež	20
2.3.2 Rodiny	21
2.3.3 Senioři	22
2.3.4 Osoby se zdravotním postižením	24
2.4. Projekt Calypso	26
3 ZOTAVOVACÍ AKCE	27
3.1 Legislativní rámec	27
3.2 Finanční zajištění	33
3.2.1 Dotace a granty	34
3.2.2 Dary	35
3.2.3 Příspěvky zaměstnavatelů	36
3.2.4 Příspěvky zdravotních pojišťoven	36
3.3 Program	38
3.4 Subjekty a statistika	39
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	41
4.1 Hlavní a dílčí cíle	41
4.2 Výzkumný vzorek	42
4.3 Výzkumná metodika	43
4.4 Časová organizace výzkumu	45
4.5 Výsledky výzkumu	46
4.6 Interpretace a diskuse výsledků	64
ZÁVĚR	72
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	74
SEZNAM ZKRATEK	81
SEZNAM OBRÁZKU, GRAFŮ A TABULEK	82
SEZNAM PŘÍLOH	84

ÚVOD

Cestovní ruch je hospodářské odvětví, které se projevuje v mnoha formách či aspektech. Jeho šíře vlivu vstupuje do dalších odvětví a vytváří žádoucí multiplikační efekt. Má dopad na zemědělství, stavebnictví, dopravu, potravinářství a další odvětví. Jedním z významných ekonomických přínosů cestovního ruchu je i vytváření nových pracovních míst. Obzvláště v regionech, kde je doposud nevyužitý potenciál pro cestovní ruch, může velmi pozitivně jeho rozvoj přispět ke snížení nezaměstnanosti. Z pohledu cílových skupin cestovního ruchu lze cestovní ruch rozlišovat na dílčí segmenty. Jednou ze skupin, kterým náleží zvláštní zřetel, jsou osoby se specifickými potřebami. Lze ji definovat jako sociální skupinu účastníků cestovního ruchu, vyžadující odlišné podmínky, než jiné skupiny cestovního ruchu.

Autor práce se bude věnovat v rámci cestovního ruchu specifické oblasti sociálního turismu, kde se zaměří na zotavovací akce realizované nestátními neziskovými organizacemi. Zotavovací akce nejsou v rámci cestovního ruchu doposud dostatečně zpracovány v odborné literatuře, ani v jiných kvalifikačních pracích.

Téma si autor zvolil na základě svých osobních zkušeností v oblasti práce s dětmi a mládeží v nestátním neziskovém sektoru. Autor práce všeobecně působí v neziskovém sektoru již 18 let, kde se zaměřuje nejen na práci s dětmi a mládeží, ale i na oblast financování a lidské zdroje. Pracoval v rámci svého působení několik let i na nejvyšší manažerské pozici. Část své profesní kariéry také věnoval a nadále věnuje dobrovolnické práci v nestátním neziskovém sektoru. Autor práce se od roku 2014 také aktivně podílí v nové neziskové organizaci Slunný mlýn z.s., která se zaměřuje na sociální turismus.

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Autor práce se bude v průběhu celé práce snažit zohlednit i své osobní zkušenosti získané praxí. V teoretické části se bude autor věnovat základnímu povědomí o cestovním ruchu, sociálním turismu a zotavovacích akcích. V praktické části bude proveden kvantitativní výzkum, který bude pomocí dotazníků zkoumat realizování zotavovacích akcí v nestátních neziskových organizacích z pohledu přínosu pro cestovní ruch.

Hlavním přínosem práce je uskutečnit výzkum a následnou analýzu přínosů zotavovacích akcí. Závěry práce budou moci být použity ve prospěch rozvoje a podpory regionů ve vztahu k cestovnímu ruchu. Dále mohou tyto závěry přispět ke zvýšené pozornosti nestátním neziskovým organizacím, které realizují nejen zotavovací akce a posílit tak jejich vizibilitu v naší společnosti.

TEORETICKÁ ČÁST

1 CESTOVNÍ RUCH

1.1 Definice cestovního ruchu

V současné době se můžeme setkat s několika definicemi cestovního ruchu. V roce 1991 vzešla v Ottawě na konferenci, kterou pořádala Světová organizace cestovního ruchu, definice „*Cestovní ruch je činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.*“¹

Ve výkladovém slovníku cestovního ruchu definuje Zelenka a Páleníková cestovní ruch jako „*komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících na těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovní či jiným účelům, i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám, tedy i provozování zařízení se službami pro tyto cestující osoby včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.*“²

Pásková popisuje cestovní ruch jako „*asymetricky rozložený jev a pohyb v prostoru (geografická dimenze), dále jako formu široce chápané společenské směny (sociologická dimenze), jako cyklický vývoj území z hlediska jeho pozice na trhu cestovního ruchu (ekonomická dimenze), přičemž toto území má omezené kapacity z hlediska využitelnosti svých zdrojů (ekologická dimenze).*“³

Definic cestovního ruchu je uvedeno v odborné literatuře mnoho, protože úhel pohledu a výkladu se liší od míry vlivu odvětví, ze kterého je zkoumán a definován. Žádná z definic není proto zcela výstižná a vyčerpávající. V základní myšlence lze při realizaci cestovního ruchu konstatovat, že dochází vždy ke spojení subjektu s objektem. Představitelem subjektu v cestovním ruchu je účastník, který se spojuje se

¹ BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Mag Consulting, 2013. s. 15. ISBN 978-80-86724-43-1.

² ZELENKA, J. a M. PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Linde, 2012. s. 83. ISBN 978-80-7201-880-2.

³ PÁSKOVÁ, M. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009. s. 16. ISBN 978-80-7435-006-1.

svým objektem. Za objekt lze považovat místo dočasného pobytu, kde subjekt uspokojuje své potřeby.⁴

Definici cestovního ruchu lze alternativně vyložit také termínem turismus. Spočívá v činnosti osob cestujících na dobu kratší než jeden rok, po přechodnou dobu mimo jejich běžné prostředí. Hlavním účelem cesty není výdělečná činnost v navštíveném místě. V případě domácího turismu se jedná o dobu kratší než šest měsíců.⁵

Horner a Swarbrooke uvádí velmi stručně, že cestovní ruch je „*krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností*“.⁶ Definice je velmi zjednodušená a nepokrývá další možné oblasti související s cestovním ruchem.

Z výše uvedených definic lze odvodit, že je postupnou snahou lépe definovat cestovní ruch. Je obtížné najít definici, která by byla plně výstižná. Lze také pozorovat u definic jejich postupný vývoj v rámci výkladu v čase jejich vzniku. Od stručné formy definice cestovního ruchu se přechází k širším definicím. Cestovní ruch lze vnímat jako průřezové odvětví, které vstupuje do dalších odvětví, jež spolu souvisejí. Vývojem společnosti, událostem a nově vznikajícím trendům, je stále cestovní ruch významným fenoménem, který se zásadní částí podílí na rozvoji české ekonomiky.

1.2 Typologie cestovního ruchu

Rozdělení typologie cestovního ruchu se může lišit dle výkladu autorů. Podrobnější informace k typologii lze nalézt v rámci definic např. ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu od autorů Páskové a Zelenky. Častý výklad typologie je dělen na formy a druhy cestovního ruchu.

Můžeme se také podle Malé setkat se záměnou druhů a forem cestovního ruchu. Lépe lze dělení vystihnout skrze společné kritérium typu cestovního ruchu, jako jevové formy. Na základě jevové formy lze výstižněji charakterizovat účastníka cestovního ruchu dle jeho motivace účasti, způsobu realizace cestovního ruchu a následně také dopad na společnost i na jednotlivce.

⁴ RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 17-18. ISBN 978-80-247-4039-3.

⁵ PALATKOVÁ, M. a Z. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. s. 12. ISBN 978-80-247-3643-3.

⁶ HORNER, S. a J. SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003. s. 53. ISBN 80-247-0202-9.

Podle kritérií můžeme dělit cestovní ruch dle:

- převažující motivaci účasti na cestovním ruchu,
- místa realizace,
- vztahu k platební bilanci státu,
- způsobu financování,
- počtu účastníků,
- délky pobytu,
- věku účastníků,
- způsobu zabezpečení cesty a pobytu,
- převažujícího prostředí pobytu a ostatních kritérií.⁷

V následující části práce se autor zaměří na typologii cestovního ruchu dle forem a druhů.

1.2.1 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu jsou odvozeny od potřeb účastníků. Jejich potřeby se stávají primární motivací pro realizaci cestovního ruchu. Za primární motiv lze považovat motiv rekreační, kulturní, společenský, sportovní, ekonomický a specifický.⁸

Formy cestovního ruchu lze rozdělit následujícím způsobem:

Rekreační cestovní ruch

Hlavní účel spočívá především ve fyzické a psychické regeneraci sil člověka. Za rekreační cestovní ruch považujeme chataření, chalupaření, lázeňství, příměstskou rekreaci a pobyty na letní i zimní dovolené.⁹

Kulturní cestovní ruch

Zaměřuje se cíleně na poznávání jiných kultur, historie, náboženství, zvyků, tradic, folklóru, způsobu života a vzdělávání.¹⁰

⁷ MALÁ, V. *Cestovní ruch: (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. s. 16. ISBN 80-7079-443-7.

⁸ VYSTOUPIL, J., M. ŠAUER, A. HOLEŠÍNSKÁ a P. METELKOVÁ. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. s. 19. ISBN 80-210-4167-6.

⁹ SYROVÁTKOVÁ, J. *Specifické formy cestovního ruchu*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013. s. 16. ISBN 978-80-7372-927-1.

¹⁰ Tamtéž, s. 17.

Společensky orientovaný cestovní ruch

Hlavním podnětem společensky orientovaného cestovního ruchu je setkání, které může být např. s rodinou nebo se známými. Patří sem také klubový cestovní ruch, kdy jeho členové mají společné záliby nebo zájmy a uskutečňují cíleně společné programy.¹¹

Sportovní cestovní ruch

Rozlišujeme sportovní cestovní ruch na aktivní a pasivní. Aktivní cestovní ruch představuje tzv. aktivní odpočinek, kam můžeme přiřadit např. vodní turistiku, cykloturistiku, horolezectví, zimní i letní lyžování a další sportovní aktivity. Pasivní sportovní cestovní ruch spočívá v účasti na sportovně zaměřených akcích mimo své bydliště jako divák.¹²

Léčebný a lázeňský cestovní ruch

Hlavním smyslem léčebného a lázeňského cestovního ruchu je celková obnova fyzických a psychických sil člověka spočívající v léčbě, prevenci a relaxaci.¹³

Specificky orientovaný cestovní ruch

Tato forma spočívá v uspokojování zvláštních potřeb každého účastníka. Specifické formy se budou nadále rozšiřovat podle nejnovějších trendů v cestovním ruchu. Může se jednat i o kombinace různých potřeb. Mezi specificky orientovaný cestovní ruch lze považovat vojenský cestovní ruch, nákupní cestovní ruch, zábavní a atrakční cestovní ruch, rybolov, karavanová turistika, mototuristika a další.¹⁴

Ekonomicky orientovaný cestovní ruch

Ekonomicky orientovaný cestovní ruch je ve většině případů podmíněn služební cestou, s cílem např. školení, uzavřením obchodu, semináře, porady. Do této skupiny patří také významný kongresový cestovní ruch, cestovní ruch výstav a veletrhů. V neposlední řadě sem lze zahrnout i incentivní cestovní ruch, který využívají především zaměstnavatelé v rámci tzv. teambuildingových akcí. Smyslem těchto akcí

¹¹ SYROVÁTKOVÁ, J. *Specifické formy cestovního ruchu*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013. s. 17. ISBN 978-80-7372-927-1.

¹² RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I.VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 20. ISBN 978-80-247-4039-3.

¹³ Tamtéž, s. 20.

¹⁴ Tamtéž, s. 20.

může být stmelení pracovního kolektivu, podnět k lepšímu pracovnímu výkonu nebo odměna za dosažené pracovní výkony.¹⁵

Zdravotní cestovní ruch

Zdravotní cestovní ruch spočívá v příjezdu zahraničních účastníků do naší země za účelem podstoupení zdravotních zákroků. Mezi vyhledávané lékařské obory patří např. plastická a estetická chirurgie, stomatologie a reprodukční medicína.¹⁶

Filmový cestovní ruch

Filmový cestovní ruch je spjat s místem, kde se natáčel např. velkořím nebo pohádka. V Kroměřřži se natáčel americký velkořím Amadeus. Ve Švihově se natáčela pohádka Popelka. Telč zviditelnila pohádka Pyšná princezna a Z pekla štěstí.¹⁷

Voluntary tourism

Voluntary tourism představuje cestování dobrovolníků. Cesta je vždy spojena s dobrovolnickou prací. Tato forma cestování oslovuje více mladé lidi.¹⁸

1.2.2 Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu se člení na základě vnějších faktorů. Můžeme se setkat v odborných publikacích s různým pohledem na rozdělení. Druhy cestovního ruchu jsou odvozeny od průběhu a způsobu realizace v závislosti např. na společenských, ekonomických a geografických podmínkách. V následující části budou popsány druhy cestovního ruchu.

Vztah k platební bilanci

Rozlišení vztahu k platební bilanci spočívá dle místa využívání služeb cestovního ruchu. Rozlišujeme **domácí, zahraniční a tranzitní cestovní ruch**. Domácí cestovní ruch je tvořen osobami trvale žijícími v zemi, které cestují pouze v rámci své země a nepřekračují státní hranice. Ve vztahu k platební bilanci se jedná o domácí spotřebu. Zahraniční cestovní ruch spočívá v překročení hranic jednoho nebo

¹⁵ VYSTOUPIL, J., M. ŠAUER, A. HOLEŠÍNSKÁ a P. METELKOVÁ. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. s. 21. ISBN 80-210-4167-6.

¹⁶ CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku*. [online]. [cit. 2014-11-14]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Tamtéž.

více států. Rozdělujeme ho na aktivní a pasivní cestovní ruch. Aktivní cestovní ruch představuje příjezd cizinců do naší země, kdy se jedná o export služeb využívaných na našem území, přinášející devizové příjmy. V rámci pasivního cestovního ruchu naši občané odjíždějí do zahraničí, kde utrácejí své prostředky a to jsou devizové výdaje. Tranzitní cestovní ruch spočívá v průjezdu cestujících osob přes území projížděného státu do jiného cílového státu.¹⁹

Místo realizace služeb

Podle místa realizace služeb lze cestovní ruch rozdělit na **vnitřní, národní a mezinárodní cestovní ruch**. Vnitřní cestovní ruch je domácí cestovní ruch s příjezdovým cestovním ruchem. Národní cestovní ruch je domácí cestovní ruch a výjezdový cestovní ruch. Mezinárodní cestovní ruch je vždy při překročení hranic státu a tvořen příjezdovým a výjezdovým cestovním ruchem.²⁰ Pro lepší orientaci členění je připojeno obrazové vyjádření.

Obrázek 1: Typy cestovního ruchu podle místa realizace

Zdroj²¹

Způsob financování

Způsob financování rozlišuje **volný cestovní ruch a vázaný cestovní ruch**. Volný cestovní ruch se označuje také někdy jako komerční cestovní ruch. Účastník si v plné výši hradí veškeré související náklady sám a účast není formálně nijak podmíněna. Vázaný cestovní ruch je částečně nebo plně účastníkovi hrazen jiným subjektem. Může se jednat např. o léčebný pobyt hrazený z části nebo plně zdravotní

¹⁹ RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I.VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 20. ISBN 978-80-247-4039-3.

²⁰ Tamtéž, s. 20-21.

²¹ Tamtéž, s. 21.

pojišťovnou. Mezi vázaný cestovní ruch patří i pobyt s příspěvkem zaměstnavatele pro své zaměstnance nebo jejich rodinné příslušníky, které zaměstnavatel hradí z fondu kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) nebo sociálního fondu.²²

Délka pobytu

Z pohledu délky pobytu lze rozdělit pobyty na **krátkodobé a dlouhodobé**. Krátkodobé pobyty jsou do tří přenocování a dlouhodobé pobyty jsou od čtyř přenocování.²³

Způsob účasti – zabezpečení cesty

Podle způsobu zabezpečení cesty rozlišujeme **pobyt organizovaný a neorganizovaný**. Organizovaný pobyt a cestu zajišťuje z pravidla cestovní kancelář, zprostředkovatel nebo jiný subjekt. Jiným subjektem může být např. i nezisková organizace, která uskutečňuje pobyty pro své členy. Neorganizovaný pobyt si zabezpečuje účastník plně sám. Neorganizované pobyty mají stále zvyšující se podíl.²⁴

Počet účastníků

Cestovní ruch se rozlišuje také z pohledu počtu účastníků. Rozlišujeme **individuální a kolektivní** cestovní ruch. Individuální cestovní ruch spočívá v účasti samotného návštěvníka nebo turistu v cestovním ruchu, popř. s rodinou. Kolektivní cestovní ruch má společným znakem účast více osob. Jedná se zpravidla o skupinu.²⁵ Může to představovat např. klubový cestovní ruch, který je u nás velmi rozšířen díky dlouhodobé činnosti neziskové organizaci Klubu českých turistů. Klubový cestovní ruch je realizován i jinými subjekty.

Roční období

Z pohledu ročního období lze rozdělit cestovní ruch na **sezónní a mimosezónní**. V sezónním období je v dané destinaci vysoká koncentrace návštěvníků a ceny za služby jsou maximální. Zpravidla se jedná o letní a zimní sezónu. V mimosezónním období je návštěvnost nízká a ceny za služby dané období reflektují.²⁶

²² RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I.VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 21. ISBN 978-80-247-4039-3.

²³ Tamtéž, s. 21.

²⁴ Tamtéž, s. 21.

²⁵ Tamtéž, s. 21.

²⁶ Tamtéž, s. 22.

Životní a sociokulturní prostředí

Cestovní ruch lze rozdělit z pohledu vlivu na životní a sociokulturní prostředí na **tvrdý a měkký** cestovní ruch. Tvrdý cestovní ruch často obnáší rozsáhlé investice a hlavním cílovým ukazatelem je zisk. Jedná se zpravidla o masový turismus, který nebere ohled na enviromentální, kulturní a sociální prostředí destinace. Měkký cestovní ruch zvažuje přínos a dopad na enviromentální, sociokulturní a ekonomické prostředí destinace, kdy se snaží dosáhnout vyrovnaného stavu. Měkký turismus je také označován za odpovědný, zelený nebo šetrný.²⁷

Převaha místa pobytu

Cestovní ruch lze dělit podle převažujícího místa pobytu na **městský, příměstský, venkovský, mořský, přímořský a vysokohorský**.²⁸

Další členění druhů cestovního ruchu může být ještě dle jiných hledisek. Je možné rozlišovat např. dle použitého dopravního prostředku, způsobu ubytování.

1.3 Přínosy cestovního ruchu

Přínosy cestovního ruchu lze rozdělit z hlediska **ekonomického, sociálního a environmentálního**. Ekonomický přínos zvyšuje konkurenceschopnost daného území. Např. vytvářením nových pracovních míst, výstavbou turistických destinací, podněcováním rozvoje řemesel. Sociální přínos zvyšuje kvalitu života a životní úroveň v místě. Může spočívat např. ve zlepšení vybavenosti a úrovně veřejných služeb, oživení místních tradic a folklóru. Environmentální přínos zajišťuje stabilitu životního prostředí. Zvyšuje se odpovědnost návštěvníků k životnímu prostředí, k využívání přírodního, kulturního a historického potenciálu destinace.²⁹

V první kapitole se autor zaměřil na definici cestovního ruchu, typologii cestovního ruchu a základní přínosy cestovního ruchu. V nové kapitole se autor bude cíleně věnovat sociálnímu turismu, který představuje téma v naší společnosti méně vnímané, ale důležité.

²⁷ RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I.VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 22. ISBN 978-80-247-4039-3.

²⁸ SYROVÁTKOVÁ, J. *Specifické formy cestovního ruchu*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013. s. 13. ISBN 978-80-7372-927-1.

²⁹ CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku*. [online]. [cit. 2014-11-14]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

2 SOCIÁLNÍ TURISMUS

Sociální turismus se začíná v České republice v posledních letech více zviditelňovat, ale autor práce se domnívá, že jsou zde ještě velké rezervy. Sociální turismus je cílený pro osoby, které jsou určitým způsobem znevýhodněny. Předmětem znevýhodnění lze považovat zdravotní, sociální nebo ekonomické hledisko. Smyslem sociálního turismu je odstraňování bariér pro potencionální účastníky cestovního ruchu ze znevýhodněných skupin.

2.1 Mezinárodní pohled na sociální turismus

Sociální turismus je celosvětovým tématem, ke kterému se může nalézt mnoho informačních pramenů. Mohou poskytnout poměrně široký přehled, ať už z hlediska vývoje sociálního turismu v čase nebo pouze ve vztahu ke konkrétní zemi. Vzhledem k velkému množství dat se autor práce zmíní pouze nástinem k některým událostem k tématu sociální turismus na mezinárodní úrovni.

Ve Velké Británii vznikl koncept **Cestovního ruchu pro všechny**, který byl prezentován v roce 1989. Smyslem konceptu bylo oslovení subjektů průmyslu cestovního ruchu, aby vznikala nová nabídka pro klienty se speciálními potřebami v souvislosti s jejich stavem. Koncept měl za cíl povzbudit subjekty cestovního ruchu k vytvoření nové kvalitní nabídky. Destinace by měla vzít v potaz očekávání účastníků se speciálními potřebami a nabídnout jim takové služby, které budou komfortní, atraktivní a bezpečné.³⁰ Cestovní ruch pro všechny vymezuje cílovou skupinu na mladé lidi, seniory, osoby žijící na hranici chudoby, nezaměstnané a osoby se zdravotním postižením.³¹

Každý člověk má právo na účast v cestovním ruchu. Právo na účasti v cestovním ruchu je součástí **Globálního kodexu cestovního ruchu** vydané United Nations World Tourism Organization (dále jen UNWTO) v roce 1999 a schválené Organizací spojených národů (dále jen OSN) v roce 2001. Všeobecné právo vychází z důsledku práva na odpočinek, volný čas, omezení pracovní doby a placené

³⁰ INDROVÁ, J. et al. *Cestovní ruch pro všechny*. [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008 [cit. 2014-11-13]. s. 25-26. ISBN 978-80-7399-407-05. Dostupné z: http://mmr.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2e/GetFile14_1.pdf

³¹ TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 32. ISBN 978-80-247-3842-0.

dovolené, která je garantována Článkem 7 d Mezinárodní úmluvy o hospodářských, sociálních a kulturních právech³² a Článkem 24 Všeobecné deklarace lidských práv.³³

V roce 1963 byla založena **Mezinárodní kancelář pro sociální turismus**, která je označována zkratkou BITS (Bureau international du tourisme social) a sídlí v Bruselu. BITS se následně přejmenovala na International organization of social tourism (dále jen OITS) – **Mezinárodní organizaci sociálního turismu**. Jedná se o neziskovou organizaci, která zastřešuje více jak 140 členských organizací v téměř 40 zemích. Nyní je považována z důvodu velkého přesahu působení za celosvětovou organizaci sociálního cestovního ruchu. Její úlohou je koordinace aktivit svých členů a zajišťování informačního servisu ve věcech týkajících se sociálního cestovního ruchu. Jejím cílem je zpřístupnit co největšímu počtu mládeže, rodinám s dětmi, seniorům a osobám se zdravotním postižením volný čas, dovolenou a cestovní ruch. Současně BITS vyžaduje rozvoj férového a udržitelné sociálního cestovního ruchu.³⁴

Sociální cestovní ruch vychází podle BITS z pěti kritérií, mezi které patří:

- *„práva většiny na cestování,*
- *příspěvku sociálního cestovního ruchu k sociálnímu začlenění,*
- *budování udržitelných struktur cestovního ruchu,*
- *příspěvku k zaměstnanosti a hospodářskému rozvoji,*
- *přínosu sociálního cestovního ruchu k celosvětovému rozvoji.*³⁵

V roce 2006 zveřejnila **Evropská hospodářská a sociální komise** Stanovisko k tématu Sociálního cestovního ruchu. Stanovisko analyzuje původ a vývoj sociálního cestovního ruchu. Dále popisuje současnou situaci v Evropě, včetně získaných zkušeností členských států. Stanovisko také uvádí hodnoty sociálního cestovního ruchu, které představuje. Komise definovala přesné podmínky pro naplnění sociálního cestovního ruchu, které musí být splněny. V dokumentu se komise zaměřuje na zásady

³² OSN. *Mezinárodní úmluva o hospodářských, sociálních a kulturních právech*. [online]. 16. 12. 1966. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf>

³³ OSN. *Všeobecná deklarace lidských práv*. [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

³⁴ BITS. *What is the BITS*. [online]. [cit. 2014-11-16]. Available from: <http://web.archive.org/web/20120327155721/http://www.bits-int.org/en/index.php?menu=41>

³⁵ INDROVÁ, J. et al. *Cestovní ruch pro všechny*. [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008 [cit. 2014-11-13]. s. 27. ISBN 978-80-7399-407-05. Dostupné z: http://mmr.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2e/GetFile14_1.pdf

a řízení sociálního cestovního ruchu. Dále zobecňuje aspekty rozvoje sociálního cestovního ruchu.³⁶

Sociální turismus je v zahraniční literatuře např. definován jako umožnění účasti na všech činnostech v cestovním ruchu pro znevýhodněné a vyloučené skupiny. Začlenění skupiny je možné prostřednictvím finančních nebo jiných, dobře definovaných intervencí sociální povahy.³⁷

2.2 Etika a sociální turismus

Každý občan má stejná práva a před zákonem jsme si všichni rovni. Stát by měl zajistit přijatelnou životní úroveň. Každý ve společnosti má mít možnost rozvíjet svůj život na přijatelnou úroveň. Přesto jsou ve společnosti mezi spoluobčany rozdíly. Z etického pohledu tu jsou možné dva pohledy. Pokud by silnější vrstva podporovala slabší vrstvu, tak se bude snižovat nerovnost ve společnosti. Nehledět každý jen na sebe, ale i na ostatní ve svém okolí. Podporovat a emancipovat slabší vrstvu můžeme popsat jako morální. Z druhého pohledu pro silnější vrstvu lze říci, že možnosti, které se skýtají pro jednu osobu, nesmí nikdy omezit možnosti jiného. Morálka akce je dána tím, zda jednotlivec může podporovat prospěch jiných a blahobyt společnosti, aniž by bylo narušeno možnosti ostatních. Nevylučuje to, že slabší vrstvy by mohly mít prospěch, jelikož jejich životní podmínky nebudou ohroženy.³⁸

2.3 Cílové skupiny sociálního turismu

Do cílové skupiny sociálního turismu patří osoby, které jsou zdravotně, sociálně nebo ekonomicky znevýhodněny.

Do cílové skupiny zařazujeme podle Turismu pro všechny:

- děti a mládež,
- rodiny s nízkými příjmy,
- senioři,
- osoby se zdravotním postižením.

³⁶ Stanovisko Evropské hospodářské a sociální komise k tématu Sociální cestovní ruch v Evropě (2006/C 318/12) [online]. 14. 9. 2006 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:318:0067:0077:EN:PDF>

³⁷ MCCABE, S., L. MINNAERT a A. DIEKMANN. *Social Tourism in Europe*. Great Britain: Channel View Publications, 2012. p. 29. ISBN 978-1-84541-233-3.

³⁸ MINNAERT, L., R. MAITLAND a G. MILLER. *Social Tourism and its ethical foundations*. London: University of Westminster, 2006. p. 9-10. [online]. [cit. 2014-11-15]. Available from: http://westminsterresearch.wmin.ac.uk/3907/1/Minnaert,_Maitland_&_Miller_2006_final.pdf

V následující části se autor zaměří na přiblížení popisu cílových skupin a jejich některých specifik.

2.3.1 Děti a mládež

Vymezení podle věku na děti a mládež není ustálené a různí se podle vědního oboru. **Úmluva o právech dítěte** z roku 1989 považuje za dítě lidskou bytost do 18 let, která je spojena s hranicí zletilosti. Dále se můžeme setkat v různých dokumentech mezinárodních organizací s označením skupiny mladí lidé ve věku od 15 do 26 let. **Bílá kniha** o mládeži Evropské komise vymezuje mladé dospělé ve věku 18 - 25 let.³⁹

Cestovní ruch dětí a mládeže se také v některých případech prezentuje za juniorskou turistiku. Lze rozdělit podle věku dětí do 10 let, děti a mládež ve věku 10 -19 let a mladí lidé ve věku 20 - 29 let. Děti do 10 let jsou ve většině případů pod stálou kontrolou rodičů. Cestovní ruch zažívá pro uvedenou skupinu rozkvět. Např. v alpských zemích je rozvinutá síť hotelů s označením Kinderhotels, která přizpůsobila svoji nabídku rozšířením možností pro děti různými programy a atrakcemi, kdy rodiče mohou mít paralelně svůj oddělený program. Dětské hlídací koutky se stávají již automatickou součástí. V rámci rozvoje cestovního ruchu v naší zemi se začínají objevovat hotely s označením Kids friendly, které však neposkytují tak rozsáhlé služby, jako v zahraničí. V našem pojetí se jedná spíše o rozšíření materiálně technického vybavení pro děti. Věková skupina dětí a mládeže 10 – 19 let se vyznačuje už určitou samostatností. Zúčastňují se akcí v podobě např. lyžařského výcviku, školy v přírodě, letních a zimních táborů. Sami si již hradí částečně svoji útratu. Mezi realizátory akcí jsou např. školy, neziskové organizace i cestovní kanceláře. Tato cílová skupina má většinou nízké nároky na ubytování, ale vyznačuje se častěji vyšší mírou hlučnosti a zvýšeným rizikem poškození vybavení v zařízení. Mladí lidé ve věku 20 - 29 let jsou více méně finančně nezávislí s nižším rozpočtem. Typické pro tuto skupinu jsou např. individuální zájezdy, au pair pobyty, work and travel a práce na farmách. Pro všechny výše uvedené skupiny je společná možnost využívání slev na základě svého statusu věku. Může se jednat o slevy na jízdném, vstupy na kulturní památky, ubytování a další. K získání slevy je nutné prokázání se uznanou identifikační slevovou kartou, mezi které patří např. ISIC nebo IYTC. Skupina dětí a mládež je v dnešní době také typická elektronickou komunikací. Častěji využívají

³⁹ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 22. ISBN 80-7178-927-5.

Facebook, Twitter a YouTube. Dokáží tak rychle sdílet své zážitky a také si předávat možnosti nabídky související i s cestovním ruchem.⁴⁰

Autor práce se domnívá, že jsou velmi otevřené možnosti pro děti a mládež v rámci cestovního ruchu. V naší zemi je mnoho subjektů, které se věnují tomuto segmentu a vytváří jak tradiční, tak i nové produkty, kterými se snaží oslovit segment. Otevřené hranice umožňují více možností, které přinášejí nové výzvy pro mladé.

2.3.2 Rodiny

Stát se snaží zvýhodňovat rodiny s dětmi s nízkými příjmy různými ekonomickými opatřeními, aby nedocházelo ke snižování porodnosti. Můžeme zmínit např. daňové zvýhodnění formou bonusu na dítě, rodičovských přídavků, úpravou pracovní doby pro matky nebo startovacím sociálním bydlením pro rodiny s dětmi. I přes všechny snahy státu se demografický vývoj výrazně nemění.⁴¹

MPSV v **Národní koncepci podpory rodin s dětmi** má za cíl zabránit hrozící chudobě u rodin se specifickými potřebami z důvodu nízkého příjmu, nerovným vzdělávacím možnostem a ztíženého přístupu na trh práce. Součástí podpory je i pomoc při výchově, aby nedocházelo k sociálnímu vyloučení. V případě vícečetných rodin, tj. od tří a více dětí by stát měl více ocenit péči o děti, jelikož se jedná o investici do budoucího společenského a ekonomického rozvoje. Podpora by měla být v tomto případě především finanční, jelikož je efektivnější, než jakákoliv jiná nerodičovská péče. V případě neúplných rodin je na místě zabezpečení stabilního prostředí pro všestranný zdravý vývoj dětí.⁴²

Podle **Národní koncepce rodinné politiky** patří do skupiny rodin se specifickými potřebami vícedětné rodiny, neúplné rodiny, rodiny se členem se zdravotním postižením, rodiny v systému náhradní rodinné péče, romské rodiny a rodiny přistěhovalců.⁴³

⁴⁰ RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I.VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 188 – 189. ISBN 978-80-247-4039-3.

⁴¹ HUBINKOVÁ, Z. et al. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. s. 88. ISBN 978-80-247-1593-3.

⁴² MPSV. *Národní koncepce podpory rodin s dětmi*. s. 22 - 23. [online]. 19.11.2008 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://databaze-strategie.cz/cz/mpsv/strategie/narodni-koncepce-podpory-rodin-s-detmi-2008?typ=download>

⁴³ MPSV. *Národní koncepce rodinné politiky*. [online]. 2005 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/2125/koncepce_rodina.pdf

Podle zveřejněných dat Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) bylo v roce 2011 celkem v úplných rodinách 1,4 mil. závislých dětí. V neúplných rodinách bylo 400 tis. závislých dětí.⁴⁴

Míra chudoby domácností má v naší zemi rostoucí tendenci. Podle dostupných informací z ČSÚ se podíl osob ohrožených chudobou, které žijí v domácnosti s ekonomicky aktivním členem, zvýšil ze 4 % v roce 2011 na 4,5 % v roce 2012.⁴⁵ Aktuálnější statistická data nejsou dostupná.

Z výše uvedených všech informací vyplývá, že rodiny s dětmi a s nízkým finančním zabezpečením vytváří možný samostatný segment pro cestovní ruch. Autor práce se domnívá, že sociální a ekonomické důvody se značně podílí na vyloučení tohoto segmentu z účasti v cestovním ruchu. Poskytovatelé produktů cestovního ruchu by měli vytvářet takové služby, kterou budou přístupné pro daný segment a současně odpovídající potřebám segmentu.

2.3.3 Senioři

Kdo je senior a co znamená být senior, není jednoduché přesně stanovit. Za seniora lze považovat člověka, který je v završující životní fázi se specifickým postavením ve společnosti. Věkové vymezení seniorského věku je českou populací vnímáno mezi 60 – 70 rokem věku. Senioři disponují velkým objemem volného času, mají zkušenosti, moudrost a nadhled.⁴⁶

Současní lidé v seniorském věku přispívají v dnešní době ke změně pohledu na stárnutí a stáří. Senioři mohou žít aktivně i v seniorském věku. Zapojují se do společenského a politického života. Využívají možností, které jim společnost nabízí. Mají zodpovědný a aktivní přístup ke svému životu, zdraví, účastní se na kulturních, společenských a jiných aktivitách. Stáří nemá být chápáno jako diskriminační. Senioři jsou platnými členy společnosti.⁴⁷

⁴⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Jaké je složení domácností v ČR?*. [online]. 7.3.2013 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/jake_je_slozeni_domacnosti_v_cr20130307

⁴⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Životní podmínky českých domácností v ČR?*. [online]. 26.6.2013 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/zivotni_podminky_ceskych_domacnosti_20130626

⁴⁶ SAK, P. a K. KOLESÁROVÁ. *Sociologie stáří a seniorů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 25 – 27. ISBN 978-80-247-3850-5.

⁴⁷ KLEVETOVÁ, D. a I. DLABALOVÁ. *Motivační prvky při práci se seniory*. Praha: Grada Publishing, 2008. s. 15 – 16. ISBN 978-80-247-2169-9.

Senioři se rozlišují v cestování podle svého věku. Mladší senioři budou vyhledávat nabídku velmi podobnou lidem v produktivním věku. Starší senioři budou už cestovat méně, ale hranice věku se stále zvyšuje. Senioři se stávají perspektivní skupinou, jelikož lze dobře jejich spotřebitelské chování předvídat a jsou více konzervativní. Senioři se cítí být mladší, než ve skutečnosti jsou a tak je nutné volit vhodnou komunikaci, která by je nevyčleňovala ze společnosti. Někteří mají při svém důchodu ještě vedlejší příjmy a všeobecně lze říci, že jsou spořivější. Disponují relativně dostatkem peněz. Senioři mají dostatek volného času a mohou cestovat v kterémkoliv ročním období. Raději volí čas mimo sezónu, jelikož ceny jsou nižší a destinace jsou méně obsazeny. Senioři preferují organizovaný cestovní ruch, před individuálním. Cestovní kanceláře vzbuzují v seniorech pocit bezpečí a jistoty, než si zajišťovat služby sami. U seniorů se zvyšuje zájem o pohybové a dobrodružné aktivity. Vyhledávají vzdělávání a pobyty prospívající k upevnění zdraví. Atraktivními jsou i pobyty s možností společenského života a navazování společenských kontaktů.⁴⁸

Podle údajů České správy sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ) bylo k 31.12. 2013 v jejich evidenci celkem 2 340 321 starobních důchodců. Nejvíce starobních důchodců žilo v Moravskoslezském kraji, kde jich bylo 276 624.

Tabulka 1: Počet starobních důchodců

Kraj	Celkem starobních důchodců
Praha	267 738
Středočeský	271 623
Jihočeský	142 023
Plzeňský	129 339
Karlovarský	65 959
Ústecký	179 400
Liberecký	98 647
Královéhradecký	130 841
Pardubický	117 474
Vysočina	118 643
Jihomoravský	260 934
Olomoucký	145 655
Zlínský	135 421
Moravskoslezský	276 624
Součet	2 340 321

Zdroj⁴⁹

⁴⁸ KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 156 – 158. ISBN 978-80-247-4603-6.

⁴⁹ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Počet starobních důchodců*. [online]. 28.2. 2014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2014/2857856-duchodcu-evidovala-cssz-k-31-12-2013.htm>

Senioři jsou a budou stále zajímavější cílovou skupinou v rámci cestovního ruchu. Z hlediska demografického vývoje se jejich počet v rámci celé Evropy zvyšuje. Na našem trhu se začínají nabízet nové produkty cestovního ruchu zaměřené pro tento segment.

2.3.4 Osoby se zdravotním postižením

Pojem zdravotní postižení je často podle Kuzníkové zaměňováno za nemoc a osoba se zdravotním postižením je tudíž brána jako osoba nemocná. Mezi zdravotním postižením a nemocí je patřičný rozdíl. Nemoc je určena tzv. diagnózou. Zdravotní postižení je širší pojem a váže se k funkčním schopnostem a kompetencím člověka, které jsou většinou dlouhodobě nebo trvale omezovány v kvalitě nebo v množství, ve srovnání s běžnou populací.⁵⁰

Podle Friedlové jsou za zdravotně postižené považovány takové osoby, které nejsou bez komplikací nebo bez pomoci, schopni vykonávat přiměřenou aktivitu ve svém věku. **Mezinárodní klasifikace zdravotního postižení a handicapů** dle Světové zdravotnické organizace (dále jen WHO) uvádí funkční postižení ve třech rovinách. První rovinou je postižení – poškození orgánové funkce. Druhou rovinou je neschopnost – nezpůsobilost vykonávat konkrétní činnosti. Třetí rovinou je společenské znevýhodnění, které osobě přináší funkční postižení a určité vyloučení z účasti na společenských aktivitách.⁵¹

Postižení může být podle Zacharové, Hermanové a Šrámkové vrozené nebo získané. Dále lze členit dle druhu na poškození orgánové nebo systémové. Nejčastější postižení je rozděleno do tří skupin. Prvním jsou tělesné defekty a postižení. Druhým jsou smyslové defekty představující poruchu sluchu, zraku a řeči. Třetím postižením je mentální. K tomu, aby bylo možné integrovat postižené do společnosti, je nutné také vychovávat zdravou populaci, která bude umět chápat potřeby a zvláštnosti postižených.⁵²

V roce 2000 byla založena nestátní nezisková organizace **Národní rada osob se zdravotním postižením ČR** (dále jen NRZP), která má celostátní působnost. NRZP

⁵⁰ KUZNÍKOVÁ, I. et al. *Sociální práce ve zdravotnictví*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 124. ISBN 978-80-247-3676-1.

⁵¹ FRIEDLOVÁ, K. *Bazální stimulace v základní ošetrovatelské péči*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. s. 43. ISBN 978-80-247-1314-4.

⁵² ZACHAROVÁ, E., M. HERMANOVÁ a J. ŠRÁMKOVÁ. *Zdravotnická psychologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. s. 99. ISBN 978-80-247-2068-5.

zastupuje zájmy osob se zdravotním postižením nejen na státní úrovni. Smyslem NRZP je integrace osob se zdravotním postižením do společnosti ve všech sférách činnosti a obhajování lidských práv. Mezi priority NRZP patří také např. realizace projektů zlepšujících život osob se zdravotním postižením, osvětová činnost pro veřejnost o tématu zdravotního postižení, monitoring diskriminace a plánování v oblasti vyrovnávání příležitostí na krajské a regionální úrovni.⁵³ NRZP se také podílela na projektu CIP EQUAL financovaného z Evropského sociálního fondu. Projekt přispěl také jedním ze svých výstupů v rámci cestovního ruchu vznikem zásad komunikace s osobami se zdravotním postižením v cestovním ruchu. Zásady komunikace jsou rozčleněny na hosty se zrakovým postižením, sluchovým postižením a pohybovým postižením. Zásady přispívají ke zkvalitnění služeb v cestovním ruchu pro daný segment. Zvyšují povědomí pracovníků v cestovním ruchu o přístupu k osobám se zdravotním postižením a tím zpřístupňují cestování pro všechny.⁵⁴

V roce 2013 bylo provedeno ČSÚ obsáhlé výběrové šetření zdravotně postižených osob. Z šetření vyplývá, že přibližně 10 % populace naší země je zdravotně postižená. Z hlediska pohlaví je relativně shodný podíl postižených mužů a žen. V následující tabulce jsou uvedeny kvantitativní údaje vycházející z šetření.

Tabulka 2: Počet zdravotně postižených osob

	Počet obyvatel (stav k 31.12. 2012)	Počet zdravotně postižených osob
Celkem	10 516 125	1 077 673
Pohlaví		
Muži	5 164 349	512 761
Ženy	5 351 776	564 912
Věkové složení obyvatel		
0 - 14 let	1 560 296	64 307
15 - 29 let	1 881 844	65 143
30 - 44 let	2 495 730	109 947
45 - 59 let	2 075 490	206 891
60 - 74 let	1 794 618	333 211
75 +	708 147	298 174

Zdroj⁵⁵

⁵³ NRZP. *Základní informace*. [online]. © 2010 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/o-nas/zakladni-informace.html>

⁵⁴ NRZP. *Zásady komunikace s OZP v turistickém ruchu*. [online]. © 2010 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://nrzp.cz/poradenstvi-sluzby/zasady-komunikace-s-ozp-v-turistickem-ruchu.html>

⁵⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Výběrové šetření osob se zdravotním postižením VŠPO 13*. [online]. 30.4. 2014 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/260006-14-n_2014

V rámci cestovního ruchu je také nezbytné brát v potaz vytváření a přizpůsobování zázemí pro osoby se zdravotním postižením. Podle Šestákové a Lupače je nutné mít vybudované takové prostředí, které bude respektovat specifické potřeby nejen osob se zdravotním postižením. Při řešení parteru a přístupu do staveb, parkování a budování staveb občanské vybavenosti bez bariér, je žádoucí participace investora, projektanta, úřadů a budoucích uživatelů. Návrh a následná realizace by měla být především funkční a zároveň vyhovující platné legislativě. Ve sporných případech, kdy řešení bezbariérovosti není jednoznačné, by mělo dojít ke kompromisu, který bude primárně zohledňovat usnadnění života nejen osobám s postižením.⁵⁶

Vzhledem k vysokému počtu osob se zdravotním postižením se stává tento segment zajímavým z pohledu cestovního ruchu. Produkty pro danou cílovou skupinu musí být však připravené dle autora práce víceméně na míru připravené. Daný segment bude vyžadovat zvýšený nárok na přípravu pracovníků v cestovním ruchu, kteří budou přicházet s klienty do kontaktu. Autor se na základě vlastní zkušenosti domnívá, že v naší společnosti ještě stále přetrvávají předsudky vůči osobám se zdravotním postižením. Nedostatečné společenské povědomí o daném segmentu vytváří bariéru pro jejich integraci.

2.4 Projekt Calypso

Calypso je projekt Evropské unie v oblasti cestovního ruchu, který se zaměřuje na výše uvedené cílové skupiny. Smyslem je jim umožnit vycestovat na dovolenou do míst, kde není v daný okamžik hlavní turistická sezóna. Od projektu se očekávají pozitivní přínosy např. prodloužením turistické sezóny, posilováním místních ekonomik, posílení evropského občanství.⁵⁷

V dané kapitole autor práce souhrnně zpracoval základní informace o sociálním turismu. Zaměřil se na mezinárodní a etický pohled. Dále popsal cílové skupiny sociálního turismu s jejich konkretizací, rozšířené o dostupná aktuální statistická data. Navazující kapitola bude věnována zotavovacím akcím, které jsou součástí cestovního ruchu.

⁵⁶ ŠESTÁKOVÁ, I. a P. LUPAČ. *Budovy bez bariér*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. s. 8. ISBN 978-80-247-3225-1.

⁵⁷ HAMARNEH, I. *Mezinárodní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. s. 39. ISBN 978-80-7452-040-5.

3 ZOTAVOVACÍ AKCE

Zotavovací akce jsou organizované pobyty pro děti do 15 let, které mají především posílit zdraví, tělesnou zdatnost, získat znalosti a dovednosti. V naší zemi je tento druh pobytu velmi atraktivní a rozšířený. Jejich realizátoři jsou především nestátní neziskové organizace, školy a školská zařízení. V menší míře také zajišťují zotavovací akce i podnikatelské subjekty. Zotavovací akce patří k oblíbeným aktivitám mezi dětmi již řadu let. Nezahrnujeme sem jen tradiční letní tábory a školy v přírodě, ale i všechny ostatní pobytové akce, které naplňují základní znaky zotavovacích akcí. V rámci odborné literatury vztahující se k cestovnímu ruchu, je téma zotavovacích akcí často neuváděno. Velmi ojediněle je zmiňováno okrajově. Autor práce se v následující kapitole bude věnovat přiblížení celého kontextu zotavovacích akcí.

3.1 Legislativní rámec

Organizování zotavovacích akcí si vyžaduje znalost platné legislativy, která se k dané problematice vztahuje. Legislativa v této oblasti není dlouhodobě ustálená, ale jako jediná nám poskytuje jasné vymezení zotavovacích akcí.

Na stále sledování aktuální legislativy upozorňuje Burda a Šlosarová ve své publikaci, kde zmiňují jen stručné znění právního postavení.⁵⁸

Zákon č. 258/2000 Sb.

Vymezení termínu zotavovací akce je stanoveno **Zákonem č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví** a o změně souvisejících zákonů. Zákon stanovuje v § 8, že zotavovací akce je organizovaný pobyt o délce minimálně 5 dnů a více jak 30 dětí do 15 let. Smyslem zotavení je rozuměno posílení zdraví, zvýšení tělesné zdatnosti či získání znalostí a dovedností. Dále § 8 stanovuje organizátorovi povinnosti související s realizací akce, které jsou upraveny v prováděcích právních předpisech. Mezi povinnosti patří např. zajištění zásobování vodou a odstraňování odpadků včetně splaškových vod, prostorové a funkční členění stavby, ubytování, vybavení, osvětlení, úklid, režim dne a stravování. Prováděcí právní předpisy dále také více konkretizují požadavky na některé druhy potravin, které se v rámci stravování nesmí používat, nebo jen za předem stanovených podmínek. Pořadatel je uložena povinnost splnit

⁵⁸ BURDA, J. a V. ŠLOSAROVÁ. *Tábory a další zotavovací akce*. Praha: NIDM, 2008. s. 7. ISBN 978-80-86784-59-5.

ohlášení zotavovací akce orgánu ochrany veřejného zdraví a to jeden měsíc před zahájením akce. Ohlášení akce musí obsahovat termín a místo konání, počet dětí, způsob zajištění pitné vody a stravování.⁵⁹

Zákon následně v § 9 stanovuje zdravotní požadavky na dětské účastníky zotavovacích akcí, kteří nesmí v den zahájení akce vykazovat známky akutního onemocnění a 14 dní před zahájením akce nepřišli do kontaktu s fyzickou osobou nemocnou infekčním onemocněním, nebo s fyzickou osobou u které je podezření z nákazy. Uvedenou skutečnost tzv. bezinfekčnosti stvrzuje čestným prohlášením zákonný zástupce písemnou formou a to v den zahájení zotavovací akce. Účastník zotavovací akce musí také před konáním akce doložit v písemné podobě zdravotní způsobilost formou posudku od ošetřujícího lékaře pro děti a dorost, která bude obsahovat základní informace o zdravotním stavu účastníka akce. Vzor posudku je upraven prováděcím právním předpisem. Platnost posudku je stanovena na dobu nejdéle jednoho roku.⁶⁰

Zákon následně také stanovuje v §10 nutnost doložení osob činných na zotavovacích akcích jejich zdravotní způsobilost, kterou jim formou posudku vydá jejich ošetřující praktický lékař. Platnost posudku je na dobu 1 roku, pokud nenastanou změny ve zdravotním stavu.⁶¹ Zdravotní způsobilost je jediný doklad, který je nutné mít od osoby vykonávající přímou činnost s dětmi na zotavovací akci. Autor se domnívá, že je to nedostatečné, jelikož nemá celkovou vypovídající hodnotu o dané osobě. Posudek lékaře neřeší jeho psychický stav, osobní vyzrálost nebo skrytou sexuální poruchu osoby. Stává se pak v ojedinělých případech, že i osoby nebezpečné pro své okolí jsou přímo účastni zotavovacích akcí.

Následně v § 11 zákon ukládá povinnosti pořadající osobě zajistit základní péči o zdraví všech účastníků zotavovací akce pověřenou osobou. V praxi je péče zajišťována osobou označující se zdravotníkem. Dále ukládá pořadateli povinnost mít v místě (v blízkém okolí) konání zotavovací akce sjednaného lékaře, na kterého se dle potřeby mohou obrátit. Mezi další povinnosti patří i vybavení lékárničky, kde její obsah je dále upraven prováděcím právním předpisem. Pořadatel musí provést vstupní

⁵⁹ Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 74, s. 3625. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=258/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁶⁰ Tamtéž, s. 3625-3626.

⁶¹ Tamtéž, s. 3626.

instruktáž o hygienických požadavcích všech osob činných na zotavovací akci před jejím samotným zahájením, s výjimkou zdravotníka.⁶²

Důležité je také, aby podle § 13 byl prostor pro realizaci zotavovací akce po stavební stránce vhodný pro účel, ke kterému je užíván. K tomu se vztahuje i venkovní hrací plocha pro děti, které musí splňovat základní hygienické limity, které jsou upraveny prováděcím právním předpisem.⁶³

Vyhláška č. 422/2013 Sb.

Legislativním dokumentem pro realizaci zotavovacích akcí je Vyhláška č. 422/2013 Sb. ze dne 11. prosince 2013, kterou se mění Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 106/2001 Sb., **o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti**, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška nabyla účinnosti od 1. ledna 2014 a pouze upravuje původní znění některých příloh. Upravuje nově např. rozsah zdravotnického školení a vzor posudku o zdravotní způsobilosti dítěte k účasti na zotavovací akci a škole v přírodě.⁶⁴

Vyhláška č. 106/2001 Sb.

Vyhláška č. 106/2001 Sb. **o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti**, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje minimální požadavky pro realizaci zotavovací akce vztahující se k umístění, prostorovým podmínkám, ubytování, vybavení, úklidu, zásobování pitnou vodou, odstraňování odpadů, nakládání s odpadními vodami, stravování a režimu dne.⁶⁵

V rámci základního požadavku pro umístění zotavovací akce je nutné zvolit takové místo, které nevykazuje znečištěné ovzduší a musí mít přístupovou cestu. Zotavovací akce se mohou realizovat ve stavbách, které mají prostory suché, větratelné a osvětlené. Další možností je ubytování ve stanech, které musí mít pevnou

⁶² Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 74, s. 3626. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=258/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁶³ Tamtéž, s. 3626-3627.

⁶⁴ Vyhláška č. 422/2013 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 164, s. 7108. ISSN 1211-1244. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/vyhlasakterou-se-meni-vyhlasaka-ministerstva-zdravotnictvi-c106/2001-sb-o-_8579_2439_11.html

⁶⁵ Vyhláška č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 42, s. 2850-2853. Dostupné z: http://www.zdrav.cz/web/zakony/zak_2001/cit_106_01.htm

nepromokavou plachtu, odizolování lůžka od vlhka a chladna a odizolování osobních věcí od vlhka. Prostor na 1 dítě musí být v ubytovací části nejméně 2,5 m² se zachováním dostatečného prostoru pro pohyb mezi lůžky. Pro osobní hygienu musí být k dispozici na 5 dětí jedno umyvadlo s přívodem tekoucí vody nebo pouze výtokový kohout s odvodem použité vody mimo prostor umývárny. Na 30 dětí musí být k dispozici sprcha se zajištěním intimity, která se používá odděleně podle pohlaví. Nejméně 1x týdně musí být zajištěno sprchování nebo koupání v teplé vodě. Na 15 dětí musí být zřízena 1 toaleta se zachováním intimity a rozdělením dle pohlaví. U záchodů musí být možnost v bezprostřední blízkosti umytí si rukou. Součástí prostor je také vytvoření ošetřovny a izolace, kde musí být připraveno na 30 dětí 1 lůžko. Zdravotní dokumentace a léky musí být bezpečně zajištěny pouze pro přístup oprávněných osob. Děti jsou zpravidla ubytovány odděleně podle pohlaví, pokud zákonný zástupce nedal souhlas ke společnému ubytování. Osoby činné na zotavovací akci jsou ubytováni oddělně v blízkosti dětí. Děti mohou od 7 let věku spát na patrových postelích, kdy horní lůžko musí mít zábranu proti pádu a nepropustnou podložku pod matrací. Ložní prádlo se musí měnit při každé změně osoby na lůžku. Prostory na zotavovací akci se musí udržovat v čistotě a pořádku.⁶⁶

Místo pro zotavovací akci musí být zajištěno trvale pitnou vodou. Nemá-li prostor vlastní zdroj pitné vody z veřejného vodovodního řádu, tak se musí zajistit donášení nebo dovážení pitné vody v tomu určených nádobách, které se musí skladovat v chladném a stinném místě. Odstraňování odpadů a nakládání s odpadními vodami se řídí podle stanovených zvláštních právních předpisů. Odpady se skladují mimo prostory, kde jsou potraviny. V rámci zotavovací akce musí organizátor zajistit pro účastníky celodenní stravování s pitným režimem. Strava musí být kvalitní a odpovídající věku a fyzické zátěži účastníků akce. Podmínky pro přípravu stravy musí splňovat všechny základní hygienické požadavky. U zotavovacích akcí se mohou děti podílet na přípravě stravy před jejím tepelným zpracováním. U akcí do 50 účastníků se mohou děti přímo podílet v procesu tepelného zpracování pokrmů. Stravování lze zajistit i externí službou. V rámci zotavovací akce je nutné mít nastavený vhodný režim dne, který bude vyvážený z pohledu věku účastníků, jejich schopnostem, stravování a programu akce.⁶⁷

⁶⁶ Vyhláška č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 42, s. 2850-2853. Dostupné z: http://www.zdrav.cz/web/zakony/zak_2001/cit_106_01.htm

⁶⁷ Tamtéž, s. 2850-2853.

Vyhláška č. 252/2004 Sb.

V rámci zotavovacích akcí je nutné mít zajištěnou pitnou vodu, která bude odpovídat základním hygienickým požadavkům. Tomu se věnuje Vyhláška č. 252/2004 Sb. kterou se stanoví **hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody**. Tato vyhláška Ministerstva zdravotnictví v souladu s právem Evropských společenství stanovuje hygienické limity.⁶⁸

Předmětem úpravy jsou „...*limity mikrobiologických, biologických, fyzikálních, chemických a organoleptických ukazatelů jakosti pitné vody, včetně pitné vody balené a teplé vody dodávané potrubím užitkové vody nebo vnitřním vodovodem, které jsou konstrukčně propojeny směšovací baterií s vodovodním potrubím pitné vody* ...“⁶⁹ Výše uvedená vyhláška se týká především subjektů, kteří provozují vlastní objekty pro zotavovací akce, kde mohou mít i např. vlastní zdroj pitné vody ze studny. Jejich povinností je pravidelně provádět rozbor vody.

Vyhláška č. 97/2014 Sb.

Mezi časté aktivity na zotavovacích akcích, především v letních měsících, patří koupání nebo využívání hracích pískových ploch. Vyhláška č. 97/2014 Sb. o stanovení **hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch**, nám stanovuje pravidla, požadavky, hygienické limity. Tato vyhláška Ministerstva zdravotnictví nám zpracovává předpisy Evropské unie a upravuje pravidla a požadavky u přírodních koupališť, hygienické limity vody v umělých koupalištích včetně saun a s tím související požadavky a v neposlední řadě také hygienické požadavky na písek v pískovištích na venkovních hracích plochách.⁷⁰

V rámci zotavovacích akcí se k této vyhlášce přistupuje individuálně a to podle vlastnictví a provozovatele daného koupaliště či pískové hrací plochy.

⁶⁸ Vyhláška č. 252/2004 Sb. o hygienických požadavcích na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 82, Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-252>

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Vyhláška č. 97/2014 Sb. o hygienických požadavcích na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 41, s. 1027. ISSN 1211-1244. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/vyhlasaka-c97/2014-sb-ktouou-se-meni-vyhlasaka-c238/2011-sb-o-stanoveni-hy_9197_2439_11.html

Vyhláška č. 137/2004 Sb.

V souvislosti se zajišťováním stravování na zotavovacích akcích je nutné vycházet i z Vyhlášky č. 137/2004 Sb. o **hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných**. Tato vyhláška Ministerstva zdravotnictví upravuje na základě předpisů Evropských společenství např. podmínky uvádění pokrmů do oběhu a jejich značení, postup při odběru a skladování vzorků z vyrobených jídel.⁷¹

V rámci zotavovacích akcí je nutné také uvedenou vyhlášku aplikovat v rámci stravovacího úseku. Z praktického hlediska této vyhlášky se musí na zotavovacích akcích např. dodržovat doba expedice uvařeného pokrmu dětem, nesmí se pokrm dodatečně ohřívat a vydávat opět jako opakovaný chod. Z každého vyrobeného pokrmu se odebírá vzorek, který za předem stanovených podmínek musí být uschován po určitou dobu. Z vyhlášky lze dále také aplikovat do praxe zotavovacích akcí zásady provozní a osobní hygieny.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002

V rámci zajišťování stravování na zotavovacích akcích se vychází také z nařízení Evropského parlamentu (ES) 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví **obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin**.⁷²

Z praktického hlediska nám umožňuje výše uvedené nařízení mít ochranu spotřebitele před nepoctivými výrobci a distributory v rámci potravinového řetězce na území EU, kdy je umožněn volný pohyb potravin. Může se jednat např. o podvodné - klamavé praktiky a falšované potraviny.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o **hygieně potravin**, lze v rámci zotavovacích akcí také v určité míře aplikovat.

⁷¹ Vyhláška č. 137/2004 Sb. o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 45, Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-137>

⁷² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2002, 15/sv. 6, Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R0178&from=CS>

V praxi se bude přihlížet k tomu, zda si budeme stravování zajišťovat sami, či externí službou. Stravování na zotavovacích akcích lze chápat dle výše uvedeného nařízení jako přechodný prostor pro výrobu pokrmů, na které se vztahují určité podmínky. Bude-li stravování zajišťováno externě mimo prostor zotavovací akce a do místa jen přepravováno, tak i tuto uvedenou situaci nařízení zohledňuje.⁷³

Zákon č. 359/1999 Sb.

V rámci zákona č. 359/1999 Sb. **o sociálně-právní ochraně dětí**, se dle § 39, odst.1, bod d, považují výchovně rekreační tábory pro děti za zotavovací akce a to i v případě, že se ho účastní mladiství.⁷⁴

Autor práce tímto uvedl základní rámec legislativního vymezení zotavovacích akcí, na základě kterých lze získat základní všeobecný přehled o dané problematice. Výčet by bylo možné ještě rozšířit o další legislativu, ale pro potřeby této kvalifikační práce se autor domnívá, že je výčet dostačující.

3.2 Finanční zajištění

Ekonomické zajištění zotavovacích akcí je stejně důležité, tak jako financování jiných produktů cestovního ruchu. Na financování zotavovacích akcí lze hledět dvojitým úhlem pohledu. Ve většině případů se na financování podílí více subjektů. První úhel pohledu je ze strany organizátora a druhý úhel pohledu je ze strany plátce, tj. ve většině případů rodičem účastníka akce. Dané téma financování zotavovacích akcí není zpracované v odborné literatuře. Autor práce bude vycházet v celé podkapitole především z vlastních zkušeností a dostupných dílčích zdrojů.

⁷³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2004, 13/sv. 34, Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0852&from=CS>

⁷⁴ Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 111, s. 7673. Dostupné z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1999/111-1999.pdf>

3.2.1 Dotace a granty

Mnozí organizátoři z řad neziskových organizací chtějí zpřístupnit zotavovací akce co nejširšímu spektru účastníků. Snaží se snížit konečnou cenu akce pro účastníky a to především získáním jiných finančních zdrojů formou dotace nebo grantu. Více zdrojové financování tak zpřístupňuje zotavovací akce např. osobám ze sociálně slabších rodin, vícedětných rodin a rodin s nízkými příjmy. Získání dotace nebo grantu je spojeno s podáním si žádosti s velkým časovým předstihem ze strany organizátora u potencionálního donátora. Na získání finančních prostředků nevzniká právní nárok. Organizátoři musí vždy splnit všechny podmínky vyhlášené v rámci dotačního nebo grantového řízení. Při úspěšném získání finančních prostředků vznikají organizátorovi nové povinnosti vyplývající z rozhodnutí o dotaci či grantové smlouvy, které nejsou jen administrativní povahy. Financování zotavovacích akcí přináší na jedné straně v důsledku pozitivní dopad pro účastníka akce snížením konečné ceny, ale na organizaci to má negativní dopad celkovou administrací dotace či grantu.

V rámci státního rozpočtu má ve své kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) vyčleněné finanční prostředky na **Program státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace**. Vyhlášený program je součástí naplňování usnesení vlády ze dne 12.5. 2014 č. 342 – Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020. Dotační program je především určen pro organizace s celorepublikovou a nadregionální působností. Dále pro organizace se získaným titulem Organizace uznaná MŠMT pro práce s dětmi a mládeží. Dotaci lze čerpat podle programu na zotavovací akce, resp. tábory, které trvají 7 – 21 dní a to ve výši max. 80,- Kč/ den, na účastníka do 18 let. U osob se zdravotním postižením lze čerpat dotaci max. 250,- Kč/ den, na účastníka do 26 let. Jednou z podmínek pro čerpání dotace u táborů je splnění kvalifikačních předpokladů na hlavního vedoucího tábora. MŠMT podporuje dotací pouze takové organizace, které prokazatelně pracují s dětmi a mládeží po celý rok.⁷⁵ Z praxe je známo, že většina příjemců nečerpá na tábory dotaci z MŠMT v maximální výši, jelikož přidělená dotace je nižší, než bylo ve skutečnosti žádáno.

Další z možností získání finančních prostředků pro snížení konečné ceny pro účastníky, je spolufinancování z rozpočtů krajů. Každý kraj vyhláší své dotační řízení dle vlastních priorit. Nelze konstatovat, že podmínky a přerozdělované finanční

⁷⁵ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Program státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace na léta 2011 až 2015*. [online]. © 2013 – 2014 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/34127/>

alokace jsou v každém kraji shodné. V některých krajích se vyhláší přímo samostatně program na realizaci letních táborů a v jiných krajích jsou tábory součástí programu pro celoroční činnost neziskové organizace.

Např. **Magistrát hlavního města Prahy** v samostatném programu v roce 2014 celkem přijal 181 projektů s požadavkem o grant ve výši 11 432 330,- Kč. Z toho podpořil 161 projektů a to celkovou výší grantu 5 511 150,- Kč. Každý projekt z pravidla obsahuje více táborů. Přesný počet podpořených táborů nelze z přístupných dat přesně stanovit. Dle dostupných informací je určeno, že částka na osobu a den nesmí překročit 50,- Kč.⁷⁶

3.2.2 Dary

Jednou z dalších možností pro snížení konečné ceny ze strany organizátora je získáním daru, který může být povahy finanční, materiální, a nebo v podobě služeb. Neziskové organizace především oslovují podnikatelské subjekty. Získání finančního daru

na zotavovací akci není vždy jednoduché. Vyšší pravděpodobnost úspěchu je tam, kde je dobrá znalost místního prostředí a je osloven přímo potencionální dárcem, který může mít na podpoře dané akce vlastní zájem. V ojedinělých případech poskytují také dary i obce či města, pokud tábor je určen přímo pro jejich obyvatele. Poskytnutí daru může mít u dárcem pozitivní vliv na nižší odvod daně, pokud jsou splněny všechny zákonné náležitosti.

Další z možností přímé podpory je obdržení materiálního daru. Může představovat materiál spotřební povahy, jako jsou např. výtvarné pomůcky, sportovní a turistické vybavení, lékárničky, odměny a potraviny.

Některé neziskové organizace přijímají účelově potravinové dary od České Federace potravinových bank. Tato organizace shromažďuje již po celé republice zdarma potraviny, které následně přerozděluje neziskovým organizacím. Česká federace potravinových bank působí převážně ve všech krajích.⁷⁷

Formou daru lze přijmout i službu, ale to nastává velmi ojediněle. Může se jednat např. o dopravu, volné vstupné nebo opravu tábornického vybavení.

⁷⁶ MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Usnesení Rady č. 702 ze dne 8.4.2014 – Důvodová zpráva*. [online]. © 2005 – 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://zastupitelstvo.praha.eu/ina2014/tedusndetail.aspx?id=198058>

⁷⁷ ČESKÁ FEDERACE POTRAVINOVÝCH BANK. *Úvodní strana*. [online]. © 2010 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.potravinovabanka.cz/>

3.2.3 Příspěvky zaměstnavatelů

Zaměstnavatelé rodičů dětí mohou poskytovat finanční příspěvky na zotavovací akce, pokud mají vytvořený FKSP nebo sociální fond. Výše příspěvku je individuální dle zaměstnavatele. Z pravidla rodič požádá organizátora o vystavení faktury, která je zaslána zaměstnavateli a ten provádí její celou úhradu. Pokud uhrazená částka zaměstnavatelem převyšuje stanovený max. příspěvek, tak vyčíslený rozdíl uhradí zaměstnanec zaměstnavateli. Zaměstnanec, respektive rodič tím získává benefit, který představuje finanční úsporu na straně rodiče.

Zaměstnavatelé podle Pelce přispívají z FKSP nebo sociálního fondu rodinným příslušníkům na rekreační pobyty, mezi které patří např. dětské rekreace, školy v přírodě nebo lyžařské výcviky.⁷⁸

3.2.4 Příspěvky zdravotních pojišťoven

V současné době působí v České republice 7 zdravotních pojišťoven, které za určitých podmínek přispívají svým pojištěncům na zotavovací akce. Finanční příspěvek zdravotní pojišťovny tak snižuje náklad pro rodinný rozpočet. Autorovi práce je na základě osobních zkušeností známo, že příspěvky zdravotních pojišťoven jsou rodiči využívány. Výše příspěvku je většinou do 500,- Kč na dítě.

Všeobecná zdravotní pojišťovna (dále jen VZP)

VZP poskytla v roce 2014 na letní tábory v rámci **Klubu pevného zdraví** finanční příspěvek celkem 41 074 klientům. Celková vyplacená výše byla 20 482 306 ,- Kč a max. příspěvek na osobu byl 500,- Kč. Příspěvek zavedla pojišťovna s cílem pomoci méně majetným rodinám.⁷⁹

Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (dále jen ČPZP)

ČPZP poskytuje příspěvek v rámci balíčku **Škola** do výše 500,- Kč na školku i školu v přírodě a lyžařský výcvik, který se realizuje v průběhu školního roku

⁷⁸ PELC, V. *Zaměstnanecké benefity v roce 2011*. Praha: Leges, 2011. s. 84-85. ISBN 978-80-87212-66-0.

⁷⁹ VZP. *Příspěvek na tábor ...* [online]. © 6.8. 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/prispevek-na-tabor-dostalo-uz-41-tisic-deti-prijimani-zadosti-skonci-v-patek-8-srpna>

mateřskou, základní nebo střední školou. Příspěvek není určena na letní tábory, turistické pobyty, adaptační pobyty a sportovní soustředění.⁸⁰

Vojenská zdravotní pojišťovna (dále jen VoZP)

VoZP přispívá na **Ozdravné pobyty** do výše 1 000,- Kč, které pořádá školské zařízení. Délka pobytu je min. 5 dnů.⁸¹

Revírní bratrská pokladna zdravotní pojišťovna (dále jen RBPZP)

RBPZP přispívá v rámci podbalíčku **Podpora zdraví 2** na školu v přírodě, ozdravné pobyty a lyžařské kurzy, které pořádá škola. Příspěvek je do 500,- Kč a nelze čerpat na tábory.⁸²

Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR (dále jen ZPMVČR)

ZPMVČR v rámci preventivního programu **Zdravé dítě**, poskytuje na školy v přírodě a dětské tábory příspěvek do výše 500,- Kč.⁸³

Zaměstnanecká pojišťovna škoda (dále jen ZPŠ)

ZPŠ přispívá v rámci zdravotních programů **Balíček pro žáky a studenty**, kde lze získat příspěvek do 500,- Kč na sportovní a pohybové aktivity, kam lze zařadit i tábory.⁸⁴

Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví (dále jen OZP)

OZP přispívá v rámci svého produktu **Vitakarta** finanční příspěvky na letní tábory, ale výše není přesně stanovena. Částka se odvozuje dle počtu nasbíraných kreditů, které lze převádět i mezi rodinnými příslušníky.⁸⁵

Autor práce uvedl uceleně v podkapitole možné finanční zajištění zotavovacích akcí, které se v praxi aktuálně nejvíce využívá. Přehled by bylo možné ještě rozšířit např. o financování příspěvky z městských úřadů z oddělení sociálně právní ochrany

⁸⁰ ČPZP. *Preventivní programy pro děti a mládež do 18 let včetně*. [online]. © 9.1. 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.cpzp.cz/clanek/3814-0-Preventivni-programy-pro-deti-a-mladez-do-18-let-vcetne-az-1-500-Kc.html>

⁸¹ VOZP. *Ozdravné pobyty*. [online]. © 1993-2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <https://www.vozp.cz/cs/klient/program-preventivni-pece/ozdravne-pobyty/>

⁸² RBPZP. *Mládež od 7 do 18 let*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.rbp-zp.cz/pro-pojistence/balicky-prevence/mladez-od-7-do-18-let/>

⁸³ ZPMVČR. *Preventivní programy 2014 – Program zdravé dítě*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.zpmvcr.cz/prevence/2014/program-zdrave-dite/>

⁸⁴ ZPŠ. *Zdravotní programy 2014 - Balíčky*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.zpskoda.cz/pojistenec/zdravotni-programy-2014/balicky>

⁸⁵ OZP. *Příspěvky na prevenci*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.ozp.cz/benefity/prispevky-na-prevenci>

děti, kdy si např. na zakázku zajišťují zotavovací akce pro dětské klienty v jejich databázi od NNO a hradí konečnou cenu v plné výši z veřejného rozpočtu města.

3.3 Program

Organizátoři táborů nabízejí v dnešní době poměrně širokou nabídku táborů. Účastníci si mohou vybrat akci, která bude nejvíce vyhovovat jejich osobním zájmům. Tábory mají většinou své vlastní téma, ve kterém se nese celý duch akce. Program a činnosti na táboře se přizpůsobují věku a schopnostem účastníků.

Součástí tábora je neformální vzdělávání, které podle Průchy a Vetešky představuje organizované vzdělávací aktivity mimo formální vzdělávání. Neformální vzdělávání nevede k ucelenému stupni vzdělání.⁸⁶

Čas strávený účastníkem na táboře by měl plnit funkci odpočinkovou, čas pro zábavu a rozvoj osobnosti. Obsah volného času lze strukturovat do aktivit intelektuálních, kulturních, zájmových a pohybových.⁸⁷

Pro úspěšnost naplnění programu na táboře, je nutné umět dobře motivovat účastníky. U motivace účastníků platí základní jednoduchá pravidla, mezi které patří např. nepřehlížení maličkostí, nemít oblíbence, nesnižovat význam účastníka, pochválit účastníka, umožnit svobodu projevu a názorů, povzbuzovat k jejich nápadům, projevit účastníkům důvěru, prokázat osobní nasazení a šířit dobrou náladu, nesnižovat své osobní rozhodnutí, nebát se rozhodnout a umět delegovat úkoly.⁸⁸

Tábor má vždy předem připravený program na celou dobu trvání akce a je rozdělen po dnech. Tématické zaměření tábora může být např. sportovní, výtvarný nebo přírodovědný. Sportovní zaměření se dá dále rozlišovat na např. fotbalový, volejbalový, šachový, taneční, cyklistický. Za výtvarné zaměření lze považovat např. keramiku, ruční práce, kreslení. Přírodovědné mohou mít tématem vodu, lesy, skály, divokou zvěř, domácí zvířata. Na správném táboře by neměl chybět režim dne, který určuje pravidelně dle časového harmonogramu např. budíček, ranní hygienu, snídani, dopolední program, přesnídávku, oběd, polední klid, osobní volno, odpolední program, svačinu, večeři, večerní program, osobní hygienu a večerku.

⁸⁶ PRŮCHA, J. a J. VETEŠKA. *Andragogický slovník*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 181 – 182. ISBN 978-80-247-3960-1.

⁸⁷ FAZÍK, A. a J. ŠTEMBERK. *Aktuální problémy volného času a cestovního ruchu*, Praha: Vysoká škola obchodní, 2013. s. 13 – 14. ISBN 978-80-86841-41-0.

⁸⁸ HANUŠ, R. a L. CHYTILOVÁ. *Zážitkově pedagogické učení*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 69. ISBN 978-80-247-2816-2.

Součástí táborového programu je velmi časté využití kulturně historického potenciálu dané destinace. Mezi přitahující atraktivity podle Királové zahrnujeme např. hrady a zámky, skanzeny, muzea, lidovou architekturu, sakrální památky, zábavné a tématické parky.⁸⁹

Program na táboře musí být zajištěn dostatečným počtem pracovníků s odpovídajícími schopnostmi a znalostmi, kde je z pravidla vždy hlavní vedoucí, skupinový vedoucí a praktikanti.

3.4 Subjekty a statistika

Významná část zotavovacích akcí je zajišťována nestátními neziskovými organizacemi (dále jen NNO), které mají charakteristické znaky. Podle Stejskala, Kuvíkové a Maťátkové jsou NNO institucionalizované, soukromé, neziskové, samosprávné, nezávislé, dobrovolné a veřejně prospěšné.⁹⁰

Základní rozdíl mezi byznys firmou a NNO je podle Šedivého a Medlíkové ve 3 skutečnostech. NNO převádí hospodářský výsledek do dalšího roku. Firmy ho rozdělují mezi vlastníky. Strategií NNO je efektivní naplňování poslání. U firmy je strategií generování zisku. Marketing NNO pracuje s klienty a dárci. Firmy se zaměřují na zákazníky.⁹¹

Mezi realizátory zotavovacích akcí patří také firmy, které jsou primárně založeny za účelem dosahování zisku. Patří mezi ně i některé cestovní kanceláře, které nabízejí jako jeden z produktů i tábory. Tyto subjekty zpravidla mají produkt za vyšší cenu a nemají nárok na dotaci, která je určena pro NNO.

Z pohledu neziskového sektoru se nejvíce zotavovacích akcí uskuteční pod středisky volného času, kde se jedná většinou o příspěvkové organizace zařazené v síti školských zařízení. Druhá významná část zotavovacích akcí je realizována spolky (dříve občanskými sdruženími), které jsou založeny na základě občanského zákoníku a nejsou zařazená do sítě školských zařízení. Každé větší město má středisko volného času. Spolky jsou ve městech, ale i na vesnicích.

⁸⁹ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*, 1. vyd. Praha: Ekopress, 2003. s. 41 - 42. ISBN 80-86119-56-4.

⁹⁰ STEJSKAL, J, H. KUVÍKOVÁ a K. MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky*, 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. s. 19 – 20. ISBN 978-80-7357-973-9.

⁹¹ ŠEDIVÝ, M. a O. MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*, 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 20. ISBN 978-80-247-4041-6.

Mezi nejznámější spolky, které realizují zotavovací akce, patří např. Pionýr, Junák, Duha, Royal Rangers, Liga lesní moudrosti, Sarkander, YMCA, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká tábornická unie, Asociace turistických oddílů mládeže, Salesiánské hnutí mládeže, Salesiánské kluby mládeže a Klub Pathfinder. Žádná instituce nezpracovává ucelený statistický přehled za ČR, kolik se realizovalo ve spolcích zotavovacích akcí. Autor práce sestavil v příloze A přehled 12 spolků, které vnímá za jedny z největších realizátorů. Na základě výročních zpráv NNO sestavil autor přehled počtu realizovaných zotavovacích akcí za období 2009-2013. Ze sledovaného vzorku je patrné, že v daném období je počet akcí ustálený. Průměrně se uskuteční ročně sledovanými spolky 2 337 zotavovacích akcí. Vzhledem k tomu, že není možné zpracovat přehled za všechny spolky v ČR z důvodu nedostupnosti dat, tak lze ale konstatovat, že celkový realizovaný počet zotavovacích akcí spolky se pohybuje v jednotkách tisíců.

Střediska volného času, která jsou zařazena v síti školských zařízení, mají ze zákona povinnost odevzdávat výkonové ukazatele. V rámci MŠMT, odborem analyticko – statistickým, oddělením sběru dat, je pravidelně vydávána Statistická ročenka školství, která obsahuje i dílčí údaje vztahující se k táborům.⁹² Na základě zjištěných informací autor práce sestavil přílohu B za období 2009 – 2013. Ze zjištěných informací bylo zjištěno, že střediska volného času realizují v průměru ročně 1 710 táborů. Roční průměrná účast je 53 963 účastníků. V příloze B jsou ještě připojeny doplňkové ukazatele o průměrné délce, počtu účastníků a pracovníků dle kalendářních roků.

Z výše uvedených informací vyplývá, že se ročně zrealizuje středisky volného času a spolky minimálně 4 047 zotavovacích akcí. Větší podíl mají jednoznačně spolky, než střediska volného času. Celkový počet realizovaných akcí představuje silný segment v cestovním ruchu.

V rámci této kapitoly autor práce přiblížil pohled na zotavovací akce pomocí legislativního rámce, finančního zajištění, programu, realizátorů a závěrečným pohledem na zotavovací akce v číslech. Autor práce se v následující kapitole zaměří na praktickou část práce, která bude zaměřena na přínos zotavovacích akcí v rámci cestovního ruchu.

⁹² MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Statistické ročenky školství výkonové ukazatele*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>

PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

4.1 Hlavní a dílčí cíle

Hlavním cílem praktické části kvalifikační práce je zanalyzování a zhodnocení přínosu zotavovacích akcí, realizovaných nestátními neziskovými organizacemi, v rámci cestovního ruchu. Smyslem práce je uskutečnit výzkum a následnou analýzu zotavovacích akcí, ze které bude možné vytvořit závěry, které rozšíří pohled na zotavovací akce v rámci cestovního ruchu.

V souvislosti s hlavním cílem kvalifikační práce si autor stanovil čtyři dílčí cíle.

Dílčí cíl č. 1

Zjistit, zda nestátní neziskové organizace využívají v místě realizace zotavovacích akcí dostupné služby.

Dílčí cíl č. 2

Zjistit, zda nestátní neziskové organizace využívají pro zotavovací akce pronajaté prostory.

Dílčí cíl č. 3

Zjistit, zda v rámci zotavovacích akcí nestátní neziskové organizace vynakládají nejvíce finančních prostředků z rozpočtu v místě realizace na stravování, ubytování a dopravu.

Dílčí cíl č. 4

Zjistit, jaké environmentální přínosy mají zotavovací akce v rámci cestovního ruchu.

V návaznosti na hlavní a dílčí cíle kvalifikační práce si autor pro potřeby výzkumu stanovil hypotézy, které vycházejí z poznatků o zkoumaném jevu a na základě autorových osobních zkušeností. Hypotéza je předpověď o vztahu mezi dvěma proměnnými činiteli. Její platnost se pouze předpokládá. Nezbytností správné hypotézy je její formulace, kterou je možné potvrdit či vyvrátit.

Hypotéza č. 1

Nestátní neziskové organizace při realizaci zotavovacích akcí využívají více než polovinu v místě dostupných služeb min. z 51 %. „Více než polovina“ je chápáno 51 % z nabídky služeb.

Hypotéza č. 2

Většina dotázaných nestátních neziskových organizací realizují zotavovací akce v pronajatých prostorech. „Většina“ je chápáno 70 % a více respondentů.

Hypotéza č. 3

Nestátní neziskové organizace při realizaci zotavovacích akcí vynakládají více než polovinu svého rozpočtu v součtu na stravování, ubytování a dopravu. „Více než polovina“ je chápáno 51 % z celkových nákladů.

Hypotéza č. 4

Většina dotázaných nestátních neziskových organizací realizací zotavovacích akcí přinášejí min. 5 environmentálních přínosů. „Většina“ je chápáno 70 % a více respondentů.

4.2 Výzkumný vzorek

Oslovení respondenti tvoří základní soubor. Výzkumný vzorek je cíleně tvořen respondenty z nestátních neziskových organizací, které realizují zotavovací akce. Z výzkumného vzorku jsou předem vyřazeny podnikatelské subjekty. Jejich záměr realizovat zotavovací akce může být odlišný a to např. z důvodu motivace dosažení zisku. To může mít následně přímý vliv na rozsah přínosu pro cestovní ruch. Respondenty výzkumného vzorku jsou především hlavní vedoucí zotavovacích akcí, případně jiní účastníci zotavovacích akcí, kteří disponují se získávanými daty. Každá zapojená nezisková organizace do výzkumu může vyplnit takový počet dotazníků, kolik

realizovala v roce 2014 zotavovacích akcí. Každý vyplněný dotazník prezentuje jednu zotavovací akci a tím jednoho respondenta. Výzkumný vzorek je tvořen 146 respondenty.

4.3 Výzkumná metodika

Pro výzkumné šetření byla zvolena kvantitativní výzkumná strategie. Snahou kvantitativního výzkumu je pomocí většího výzkumného vzorku popsat zkoumanou skutečnost pomocí proměnných, které je možné vyjádřit čísly. Kvantitativní výzkum přináší více reprezentativní výsledky, které jsou méně závislé na názorech či schopnostech respondentů.

Technika sběru dat

V rámci kvantitativního výzkumu byla použita pro sběr dat technika standardizovaného dotazníku vlastní konstrukce. Pro standardizovaný dotazník se autor výzkumu rozhodl z důvodu vyloučení nežádoucího ovlivnění respondentů tazatelem a možnosti zvolení si zodpovězení otázek v čase, který bude pro respondenty vyhovující. Dotazník byl vytvořen z písemných otázek, pro získání písemných odpovědí. V úvodu dotazníku byla pro respondenty uvedena informace o účelnosti dat, jejich nakládání a časovém horizontu vyplnění dotazníku.

Před distribucí dotazníku byl uskutečněn předvýzkum. Dotazník byl předložen náhodně oslovenému vzorku pěti respondentů, se kterými byla konzultována srozumitelnost připravených jednotlivých otázek s možnostmi odpovědí. Na základě provedeného předvýzkumu bylo změněno pořadí jedné otázky. Dále byla jedna otázka rozšířena o jednu variantu odpovědi a v jedné otázce byla provedena úprava možnosti rozlišení odpovědí dle četnosti. Předvýzkumem bylo zjištěno, že u tří z pěti respondentů byla nejistota významu použitého termínu „zotavovací akce“. Z tohoto důvodu autor v celém dotazníku nahradil slovo „zotavovací akce“ slovem „tábor“.

Dotazník v závěrečné podobě je složen ze šestnácti otázek, které vycházejí z teoretické části a hlavního cíle kvalifikační práce. V dotazníku jsou použity polouzavřené otázky, kde respondenti mají připravenou nabídku odpovědí. Dotazník je součástí kvalifikační práce v příloze C.

Distribuce dotazníku byla zajištěna elektronickou cestou na e-mailové adresy 10 náhodně vybraných spolků ústředních neziskových organizací s žádostí o následné přeposlání na e-maily jejich pobočných spolků, případně jiných spolků. Dále byl dotazník odeslán na e-maily 10 náhodně vybraných obecně prospěšných společností a 10 středisek volného času. Vyplnění dotazníku bylo pro všechny respondenty dobrovolné. Vyplněné dotazníky bylo možné odeslat na osobní e-mail autora práce, nebo v tištěné podobě na doručovací adresu. Doručení v tištěné podobě nikdo nevyužil.

Strategie pro hodnocení údajů

Vyplněné dotazníky obdržel autor výzkumu průběžně na osobní e-mail ve stanoveném čase pro jejich odevzdání. Po termínu ukončení příjmu vyplněných dotazníků již žádný další nebyl doručen. Celkem bylo přijato 146 vyplněných dotazníků. Vzhledem k tomu, že distribuce dotazníků byla u spolků provedena skrze ústředí na pobočné spolky, tak nelze objektivně vyjádřit ukazatel návratnosti. Lze pouze konstatovat, že dotazník byl primárně odeslán na 30 e-mailových adres. Celkem byl doručen vyplněný dotazník ze 47 e-mailových adres. Kontrola vyplnění dotazníků byla provedena z důvodu velkého souboru dat až po jejich vytištění. Při prováděné kontrole nebyl žádný dotazník vyloučen. Vyplnění dotazníků respondenty bylo provedeno velmi přehledně ve všech částech. Výzkumný soubor představuje po provedené kontrole vyplněných dotazníků celkem 146 respondentů, tzn. 100 % z obdrženého počtu vyplněných dotazníků.

Vyhodnocení bylo zpracováno formou grafů a tabulek v programu Microsoft Excel 2007 a následně importováno do programu Microsoft Word 2007.

Uspořádání dat

Výsledná data průzkumu budou tříděna následně do kontingenčních tabulek, ve kterých se bude sledovat absolutní a relativní četnost. Výsledky budou dále zpracovány do grafů.

Vzorce pro zpracování četností:

Absolutní četnost (n_i) - počet všech hodnot v souboru n_i

$$\sum_{i=1}^k n_i = n$$

Relativní četnost (p_i) - podíl hodnot na rozsahu souboru

$$p_i = \frac{n_i}{n}$$

Relativní četnost je možné vyjádřit také v procentech. Vypočítaná hodnota se vynásobí 100 %. Relativní četnost podává informace o tom, jak velká část z celkového počtu hodnot připadá na danou hodnotu.

4.4 Časová organizace výzkumu

- teoretická část – srpen až listopad 2014
- příprava výzkumu – prosinec 2014
- předvýzkum – prosinec 2014
- výzkumná část – leden 2015
- zpracování a interpretace výsledků – únor 2015

4.5 Výsledky výzkumu

Otázka č. 1: Jaká je právní forma vaší organizace? (pouze 1 odpověď)

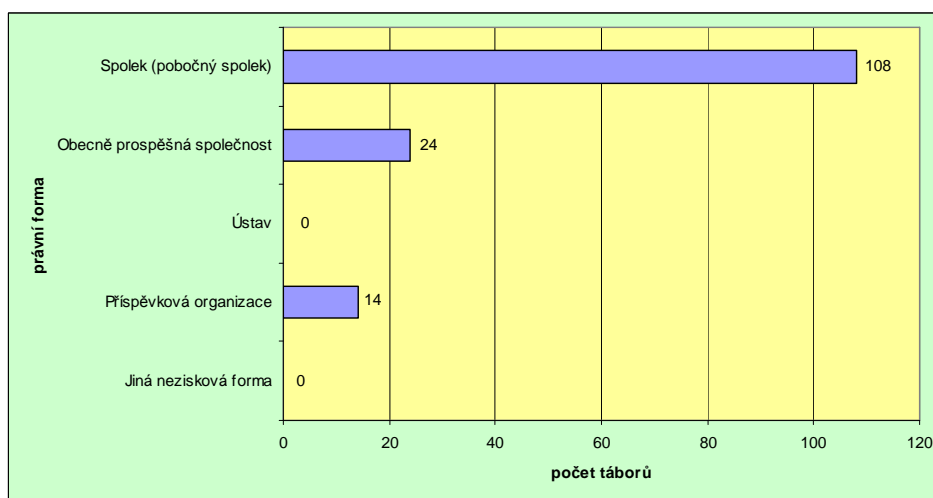
Tabulka 3: Právní formy organizací

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Spolek (pobočný spolek)	108	74
Obecně prospěšná společnost	24	16
Ústav	0	0
Příspěvková organizace	14	10
Jiná nezisková forma	0	0
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 1 má kontrolní charakter, na základě které se identifikuje právní forma realizátora zotavovací akce. Celkem na otázku odpovědělo 146 respondentů, tj. 100 % zúčastněných. Nejvíce zotavovacích akcí je zastoupeno ve výzkumném vzorku realizací spolků, tj. 108 respondentů. Obecně prospěšná společnost je zastoupena 24 respondenty a příspěvková organizace je 14 respondenty. Variantu ústavu a jiné neziskové právní formy neoznačil žádný respondent. Na základě této otázky byla ověřena právní forma neziskového typu, která má tvořit výzkumný vzorek.

Graf 1: Právní formy organizací

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 2: V jakém kraji se realizoval váš tábor? (pouze 1 odpověď)

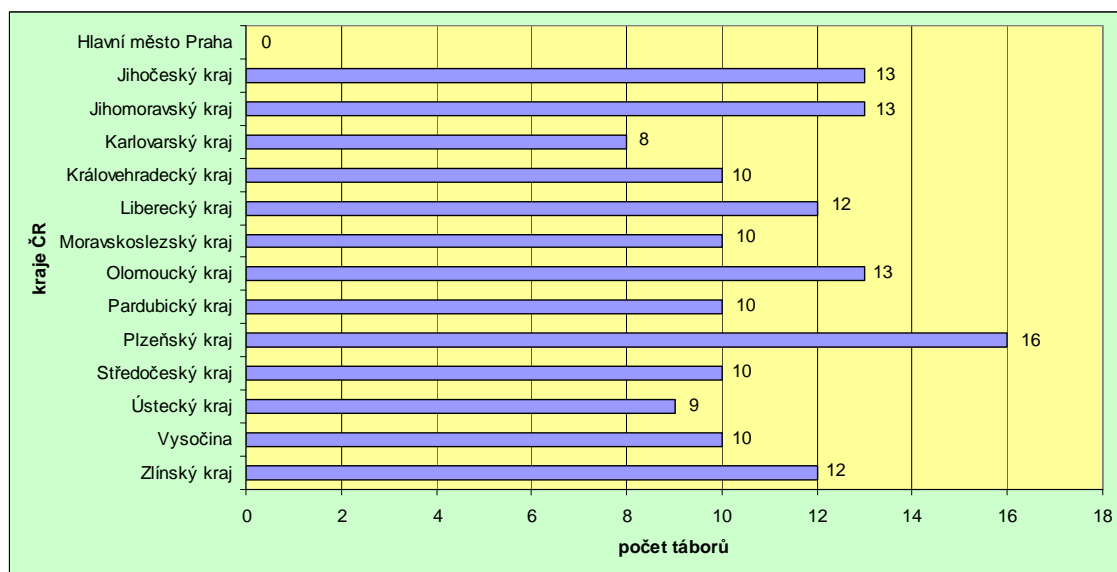
Tabulka 4: Místa realizace zotavovací akce dle krajů

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Hlavní město Praha	0	0
Jihočeský kraj	13	9
Jihomoravský kraj	13	9
Karlovarský kraj	8	5
Královehradecký kraj	10	7
Liberecký kraj	12	8
Moravskoslezský kraj	10	7
Olomoucký kraj	13	9
Pardubický kraj	10	7
Plzeňský kraj	16	11
Středočeský kraj	10	7
Ústecký kraj	9	6
Vysočina	10	7
Zlínský kraj	12	8
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Pomocí otázky č. 2 byla získána představa o místech realizace zotavovacích akcí dle krajů v ČR. Celkem na otázku odpovědělo 146 respondentů. Výzkumný vzorek je tvořen realizací zotavovacích akcí ve 13 krajích ze 14. Nejvíce zapojených respondentů realizovalo zotavovací akci v Plzeňském kraji, tj. 16 respondentů. Nejméně respondentů bylo z Karlovarského kraje, kde se zapojilo do výzkumu jen 8 respondentů. Z celkového pohledu relativní četnosti se až na Plzeňský kraj, který mírně v jednotkách % přesahuje, jsou všechny ostatní kraje vyrovnaně zastoupeny. Na území Hlavního města Prahy se neuskutečnila žádná zotavovací akce z výzkumného vzorku. Výsledky odpovědí na otázku č. 2 jsou následně zpracovány v grafu č. 2.

Graf 2: Místa realizace zotavovací akce dle krajů

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 3: Jaký počet osob zajišťoval tábor celkem? Z toho pracovníci? Z toho dobrovolníci?

Tabulka 5: Personální zabezpečení zotavovacích akcí

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Celkem osob	1 595	100
Z toho pracovníci	170	11
Z toho dobrovolníci	1 425	89

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku personálního zabezpečení odpovědělo všech 146 respondentů. Celkem zajišťovalo 146 zotavovacích akcí 1595 fyzických osob. Z toho bylo v pracovním poměru s realizátorem pouze 170 osob. Významná část akcí byla zajištěna dobrovolnými osobami, tj. celkem 1425 fyzických osob. Průměrně vychází na každou zotavovací akci personální zabezpečení 11 fyzickými osobami. Z toho pouze 1 osoba na zotavovací akci v pracovním poměru a 10 v dobrovolnickém vztahu. Výsledky odpovědí na otázku č. 3 jsou následně zpracovány v grafu č. 3.

Graf 3: Personální zabezpečení zotavovacích akcí

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

V návaznosti na získaná data o personálním zabezpečení bylo možné srovnat podíl dle právní formy respondentů. Bylo zjištěno, že pouze příspěvkové organizaci zaměstnávají osoby v pracovním poměru a minimálně využívají dobrovolníky. Spolky a obecně prospěšné společnosti mají personální oblast zajištěnou na zotavovacích akcích pouze dobrovolnický. Srovnání výsledků je zpracováno v tabulce č. 6.

Tabulka 6: Personální zabezpečení dle právní formy

	Personální zabezpečení			Personální zabezpečení		
	celkem	z toho pracovníci	z toho dobrovolníci	celkem	z toho pracovníci	z toho dobrovolníci
	absolutní četnost	absolutní četnost	absolutní četnost	relativní četnost %	relativní četnost %	relativní četnost %
Spolek (pobočný spolek)	1 181	0	1 181	74	0	74
Obecně prosp. společnost	240	0	240	15	0	15
Ústav	0	0	0	0	0	0
Příspěvková organizace	174	170	4	11	11	0
Jiná nezisková forma	0	0	0	0	0	0
Celkem	1 595	170	1 425	100	11	89

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 4: Jaký byl počet účastníků tábora do 15 let?

Tabulka 7: Účastníci do 15 let

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Spolek (pobočný spolek)	3 950	73
Obecně prospěšná společnost	793	15
Ústav	0	0
Příspěvková organizace	640	12
Jiná nezisková forma	0	0
Celkem	5 383	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 4 odpovědělo všech 146 respondentů. Celkem se zúčastnilo zotavovacích akcí 5383 účastníků ve věku do 15 let. Nejvíce bylo účastníků z výzkumného vzorku ve spolcích, tj. celkem 3950. Účast u obecně prospěšných společností byla 793 účastníků a u příspěvkových organizací 640. Průměrná hodnota počtu účastníků na 1 zotavovací akci bez vlivu právní formy vychází na 37 osob.

V návaznosti na získaná data o počtech účastníků do 15 let a členění dle právní formy bylo zjištěno, že průměrná hodnota počtu účastníků u spolků je 37 osob. U obecně prospěšných společností vychází na 33 osob a u příspěvkových organizací je 46 osob. Průměrný počet účastníků na zotavovací akci dle právní formy je zpracován následně v tabulce č. 8.

Tabulka 8: Průměrný počet účastníků dle právní formy

	Absolutní četnost	Absolutní četnost	Aritmetický průměr
Spolek (pobočný spolek)	3 950	108	37
Obecně prospěšná společnost	793	24	33
Ústav	0	0	0
Příspěvková organizace	640	14	46
Jiná nezisková forma	0	0	0
Celkem	5 383	146	37

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 5: Jaká byla délka tábora ve dnech?

Tabulka 9: Počet dnů zotavovacích akcí

Počet dní	Absolutní četnost	Relativní četnost %
8	4	3
10	54	37
11	6	4
12	48	33
13	4	3
14	27	18
15	3	2
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 5 odpovědělo celkem 146 respondentů. Délka zotavovacích akcí se pohybovala ve výzkumném vzorku od 8 do 15 dnů. Nejvíce bylo zrealizováno 54 zotavovacích akcí o délce 10 dnů. Následně bylo 48 zotavovacích akcí o délce 12 dní a 27 akcí o délce 14 dnů. Nejnižší počet 3 zotavovacích akcí byl zjištěn u délky 15 dnů.

Na základě získaných dat o délkách zotavovacích akcí a jejich absolutních četnostech byl zpracován přehled rozšířený o právní formu. Ve spolcích bylo uspořádáno nejvíce 44 zotavovacích akcí o délce 10 dnů. U obecně prospěšných společností bylo nejvíce 10 akcí o délce 14 dní a u příspěvkových organizací 6 akcí o délce 12 dní. Rozdělení realizovaných zotavovacích akcí v rozlišení dle délky trvání a právní formy je zpracován následně v tabulce č. 10.

Tabulka 10: Počet zotavovacích akcí dle délky a právní formy

	Počet dní zotavovacích akcí						
	8	10	11	12	13	14	15
	absolutní četnosti						
Spolek (pobočný spolek)	4	44	5	39	3	12	1
Obecně prospěšná společnost	0	8	1	3	1	10	1
Ústav	0	0	0	0	0	0	0
Příspěvková organizace	0	2	0	6	0	5	1
Jiná nezisková forma	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	4	54	6	48	4	27	3

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 6: Kde byl tábor realizován? (pouze 1 odpověď)

Tabulka 11: Místa realizací zotavovacích akcí

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Samota	89	61
Okraj obce (max. do 1 km)	33	23
Obec	24	16
Okraj města (max. do 1 km)	0	0
Město	0	0
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 6 odpovědělo celkem 146 respondentů. Z nabídky odpovědí byla respondenty označována pouze 3 místa. Žádná zotavovací akce se neuskutečnila z výzkumného vzorku ve městě, ani na jeho okraji. Nejvíce se uskutečnilo 89 zotavovacích akcí na samotě. Následně 33 akcí bylo realizováno na okraji obce a 24 akcí přímo v obci.

Z pohledu právní formy se nejvíce spolky realizovalo 71 zotavovacích akcí na samotě. U obecně prospěšných společností bylo nejvíce 11 akcí uskutečněno v obci a u příspěvkových organizací bylo nejvíce 10 akcí na samotě. Přesně rozdělení míst realizací dle právní formy je uveden v tabulce č. 12.

Tabulka 12: Místa realizací zotavovacích akcí dle právní formy

	Místa realizací				
	samota	okraj obce	obec	okraj města	město
	absolutní četnosti				
Spolek (pobočný spolek)	71	25	12	0	0
Obecně prospěšná společnost	8	5	11	0	0
Ústav	0	0	0	0	0
Příspěvková organizace	10	3	1	0	0
Jiná nezisková forma	0	0	0	0	0
Celkem	89	33	24	0	0

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 7: V jakých prostorách/zázemí se tábor uskutečnil? (pouze 1 odpověď)

Tabulka 13: Uživatelské vztahy

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Vlastnictví	6	4
Pronájem	118	81
Bezplatná zápůjčka	22	15
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 7 odpovědělo celkem 146 respondentů. Z výzkumného vzorku se nejvíce s počtem 118 zotavovacích akcí uskutečnilo v pronajatých prostorech. V rámci bezplatné zápůjčky se realizovalo celkem 22 zotavovacích akcí a pouze 6 akcí bylo v prostorech ve vlastnictví organizátorů.

Při porovnání uživatelských vztahů k místům realizací zotavovacích akcí bylo zjištěno z výzkumného vzorku, že spolky realizovali nejvíce akcí v počtu 87 v pronájmu. Dále měli k dispozici 6 míst ve svém vlastnictví a 15 míst bezplatně zapůjčeno. Obecně prospěšné společnosti využily 17 míst v pronájmu a 7 formou bezplatné zápůjčky. U příspěvkových organizací byl pouze pronájem. Přehledné zpracování uživatelských vztahů dle právní formy je uvedeno v tabulce č. 14.

Tabulka 14: Uživatelské vztahy dle právní formy

	Uživatelský vztah		
	vlastnictví	pronájem	bezplatná zápůjčka
	absolutní četnosti		
Spolek (pobočný spolek)	6	87	15
Obecně prospěšná společnost	0	17	7
Ústav	0	0	0
Příspěvková organizace	0	14	0
Jiná nezisková forma	0	0	0
Celkem	6	118	22

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 8: V čem bylo zajištěno ubytování? (možnost více odpovědí)

Tabulka 15: Typ ubytování

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Stan (2 lůžkové)	63	43
Teepee	12	8
Chatka	33	23
Objekt/dům	38	26
Jiné	0	0
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 8 odpovědělo celkem 146 respondentů. U této otázky bylo možné označit více odpovědí, jelikož na některých zotavovacích akcích je ojediněle využita kombinace více typů ubytování. Ve výzkumném vzorku nikdo z respondentů neoznačil kombinaci typů ubytování, ani variantu jiného ubytování. Nejvíce s počtem 63 zotavovacích akcí se uskutečnil ve stanech. Nejméně bylo akcí 12 v teepee.

V návaznosti na získaná data o typu ubytování a právní formy bylo zjištěno, že spolky použili celkem 53 míst realizace ve stanech, 25 v chatkách, 22 v objektech a 8 v teepee. Obecně prospěšné společnosti realizovaly své akce nejvíce v objektech, tj. celkem 16. Ve shodě po 4 místech byla akce ve stanech a v teepee. Příspěvkové organizace použily 8 míst v chatkách a 6 míst ve stanech. Přehled je zpracován v tabulce č. 16.

Tabulka 16: Typ ubytování dle právní formy

	Typ ubytování				
	stan	teepee	chatka	objekt	jiné
	absolutní četnosti				
Spolek (pobočný spolek)	53	8	25	22	0
Obecně prospěšná společnost	4	4	0	16	0
Ústav	0	0	0	0	0
Příspěvková organizace	6	0	8	0	0
Jiná nezisková forma	0	0	0	0	0
Celkem	63	12	33	38	0

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 9: Jaké služby bylo možné využívat v místě lokality tábora a jaká byla vaše četnost využívání dostupných služeb? Lokalitou je myšlena vzdálenost do max. 10 km. (možnost více odpovědí)

Tabulka 17: Dostupnost služeb

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Obchody (potraviny, drogerie ...)	146	100
Restaurace, občerstvení	91	62
Cukrárna	85	58
Pošta	133	91
Čerpací stanice PHM	67	46
Zdravotnické zařízení, lékárna	120	82
Bankovní služby, bankomat	46	32
Turistické informační centrum	63	43
Sportovní zařízení	82	56
Kulturní zařízení	59	40
Místní veřejná doprava	113	77
Ostatní místní služby	39	27
Celkem	1 044	

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 9 odpovědělo celkem 146 respondentů. Otázka bude nyní vyhodnocena všeobecně z hlediska dostupnosti služeb v dané lokalitě a následně z hlediska skutečného využití dostupných služeb. Nabídka variant odpovědí byla sestavena výzkumníkem na základě vlastních zkušeností.

Na všech zotavovacích akcích byla podle výsledků výzkumného vzorku uvedených v tabulce č. 17 v dostupnosti do 10 km možnost využívat více služeb. V průměru vychází, že v 1 místě zotavovací akce byla dostupnost 7 různých služeb. Relativní četnost byla vypočtena ve vztahu k celkovému počtu 146 respondentů. Bylo zjištěno, že v místech realizace akcí byla vždy přítomnost obchodů se základním sortimentem. Následně byla velmi dobře dostupná síť poštovních služeb na 133 místech a zdravotnické zařízení včetně lékárny na 120 místech. Nejnižší dostupnost byla na 39 místech poskytující ostatní místní služby.

Intenzita využití pouze dostupných služeb v místech konání zotavovacích akcí je zpracována v následující tabulce č. 18. Obchody se základním sortimentem vícekrát za pobyt využilo 109 akcí. Denní návštěva obchodu byla v rámci 37 akcí. Restauraci

nebo občerstvení využilo z 91 příležitostí pouze 17x jednorázově za akci a 74x ani jednou. Cukrárna byla navštívena na 85 akcích vždy a to vícekrát za pobyt. Pošta byla dostupná na 133 místech a z toho byla využita 1x za akci 94x, 19x vícekrát a 20x ani jednou. Čerpací stanice z možného využití na 67 akcích byla 51x jednou navštívena a 16x ani jednou. Zdravotnické zařízení nebo lékárny bylo možné navštívit celkem na 120 akcích. Z toho na 60 akcích nebylo ani využito, 57 akcích bylo 1x využito a na 3 akcích vícekrát. Bankovní služby nebo bankomaty nebylo ze 46 příležitostí využito vůbec. Turistické informační centrum bylo možné navštívit v rámci 63 akcí. Z toho 22x nebylo navštíveno vůbec a 41x jednou za pobyt. Sportovní zařízení bylo dostupné na 82 akcích a z toho 67x nebyla možnost využita. Na 9 akcích byla uskutečněna 1 návštěva za pobyt a na 6 akcích byla návštěvnost opakovaná. Kulturní zařízení bylo možné využít na 59 akcích. Z toho byla 55x vícekrát za pobyt navštívena a 4x vůbec. Místní veřejná doprava byla dostupná na 113 akcích a z toho nebyla na 2 pobytech vůbec využita. Na 17 akcích byla 1x využita a na 94 akcích byla opakovaně využita. Ostatní místní služby bylo možné využít na 39 akcích a z toho nebylo využito na 25 akcích a na 14 akcích 1x za pobyt.

Tabulka 18: Intenzita využití dostupných služeb

	celkem absolutní četnost	Intenzita využití dostupných služeb				využití
		nikdy	1x za pobyt	2x a více	denně	
		z toho absolutní četnosti				
Obchody	146	0	0	109	37	100
Restaurace, občerstvení	91	74	17	0	0	19
Cukrárna	85	0	0	85	0	100
Pošta	133	20	94	19	0	85
Čerpací stanice PHM	67	16	51	0	0	76
Zdravotnické zařízení, lékárna	120	60	57	3	0	50
Bankovní služby, bankomat	46	46	0	0	0	0
Turistické informační centrum	63	22	41	0	0	65
Sportovní zařízení	82	67	9	6	0	18
Kulturní zařízení	59	4	55	0	0	93
Místní veřejná doprava	113	2	17	94	0	98
Ostatní místní služby	39	25	14	0	0	36
Celkem	1 044					

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 10: Navštívili jste v rámci tábora některé z uvedených míst a kolikrát? (možnost více odpovědí)

Tabulka 19: Navštívená místa

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Hrad	70	48
Zámek	59	40
Sakrální stavba - památka	87	60
Památník	31	21
Objekt lidové architektury	27	18
Skanzen	42	29
Technická památka	0	0
Archeologické naleziště	4	3
Park	0	0
Jeskyně	13	9
Divadlo	0	0
Kino	33	23
Kulturní dům	0	0
Letní amfiteátr	0	0
Galerie	0	0
Obrazárna	0	0
Zoologická zahrada	48	33
Botanická zahrada	0	0
Lunapark	0	0
Muzeum	18	12
Žádné	0	0
Celkem	432	

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 10 odpovědělo celkem 146 respondentů. V průměru každá zotavovací akce navštívila 3 místa uvedená v nabídce. Počet návštěv byl u všech navštívených míst v rámci zotavovací akce uveden pouze 1x. Z tohoto důvodu nebude tento údaj dále zpracováván. Největší návštěvnost byla v rámci 87 akcí na sakrální stavbu. Dále byl navštíven hrad na 70 akcích a zámek na 59 akcích. Velmi nízká návštěvnost byla archeologického naleziště a to pouze na 4 akcích. Celkem 9 míst nebylo vůbec navštíveno. Relativní četnost byla vypočtena ve vztahu k celkovému počtu 146 respondentů.

Otázka č. 11: Byla realizována některá z níže uvedených činností na vašem táboře?
(možnost více odpovědí)

Tabulka 20: Environmentální činnosti

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Předání informací o ochraně životního prostředí	146	100
Předání informací o ochraně památek	37	25
Čištění přírody	133	91
Minimalizace odpadu	146	100
Třídění komunálního odpadu	146	100
Ekologická likvidace biologického odpadu	100	68
Používání ekologických čisticích/pracích prostředků	89	61
Šetrné zacházení s vodou	146	100
Minimalizace jízd autem	146	100
Žádná	0	0
Celkem	1 089	

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 11 odpovědělo celkem 146 respondentů. Na všech zotavovacích akcích byla předávána informace o ochraně životního prostředí, docházelo k minimalizaci odpadu, třídění komunálního odpadu, k šetrnému zacházení s vodou a minimalizaci jízd autem. Na 133 akcích bylo prováděno čištění přírody a v rámci 100 akcí bylo ekologicky nakládáno s biologickým odpadem. Používání ekologicky šetrných čisticích nebo pracích prostředků bylo na 89 akcích a nejméně bylo na 37 akcích předáváno informací o ochraně památek. Relativní četnost byla vypočtena ve vztahu k celkovému počtu 146 respondentů. V tabulce č. 21 je přehled počtu označených variant činností.

Tabulka 21: Počet označených variant

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
6 variant	18	12
7 variant	57	39
8 variant	57	39
9 variant	14	10
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 12: Nastala vám na táboře nedopatřením některá z uvedených situací? (možnost více odpovědí)

Tabulka 22: Situace

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Způsobení požáru	0	0
Zamoření ovzduší, půdy nebo vody	0	0
Produkování nadměrného hluku	0	0
Způsobení konfliktu s místními obyvateli	0	0
Žádná z nabízených variant se neuskutečnila	146	100
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 12 odpovědělo celkem 146 respondentů. U všech respondentů byla shoda označené odpovědi. Na žádné zotavovací akci nevznikla uvedená situace.

Otázka č. 13: Jaký byl celkový finanční náklad tábora v tis.?

Tabulka 23: Nákladovost v tis.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Spolek (pobočný spolek)	8 274	69
Obecně prospěšná společnost	1 707	14
Ústav	0	0
Příspěvková organizace	2 026	17
Jiná nezisková forma	0	0
Celkem	12 007	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 13 odpovědělo celkem 146 respondentů. Celkový náklad u 146 akcí byl ve výši 12 007 tisíc Kč. Z toho byl náklad spolků ve výši 8 274 tisíc Kč. Obecně prospěšné společnosti byly náklady ve výši 1 707 tisíc Kč a příspěvková organizace měla 2 026 tisíc Kč. Průměrný náklad na zotavovací akci byl 82 tisíc Kč.

Na základě získaných ekonomických dat bylo možné zpracovat průměrnou nákladovost na 1 akci dle právní formy. U spolku činil průměrný náklad na akci

77 tisíc Kč. Obecně prospěšná společnost měla průměrný náklad 71 tisíc na akci a příspěvková organizace měla náklad 145 tisíc Kč na akci. Přehled průměrné nákladovosti akci je zobrazen v tabulce č. 24.

Tabulka 24: Průměrná nákladovost akce v tis.

	Celkové náklady	Počet akci	Náklad 1 akce
	absolutní četnost	absolutní četnost	aritmetický průměr
Spolek (pobočný spolek)	8 274	108	77
Obecně prospěšná společnost	1 707	24	71
Ústav	0	0	0
Příspěvková organizace	2 026	14	145
Jiná nezisková forma	0	0	0
Celkem	12 007	146	

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Ukazatel nákladovosti na účastníka a den dle právní formy bylo možné vypočítat dle již dříve získaných údajů o délce zotavovacích akci a počtu účastníků do 15 let. Náklad na 1 účastníka a den u spolku činil 187,- Kč. U obecně prospěšné společnosti byl náklad 177,- Kč a u příspěvkové organizace byl náklad ve výši 249,- Kč. Přehled přepočtené nákladovosti na účastníka a den dle právní formy je následně zobrazen v tabulce v č. 25.

Tabulka 25: Průměrná nákladovost na účastníka a den dle právní formy

	Celkové náklady	Osobodny	Náklad 1 účastníka
	absolutní četnost	absolutní četnost	aritmetický průměr
Spolek (pobočný spolek)	8 274 000	44 288	187
Obecně prospěšná společnost	1 707 000	9 618	177
Ústav	0	0	0
Příspěvková organizace	2 026 000	8 130	249
Jiná nezisková forma	0	0	0
Celkem	12 007 000	62 036	

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 14: Jaká byla skutečná dílčí skladba nákladů realizovaného tábora v tis.?
(možnost více odpovědí)

Tabulka 26: Dílčí nákladovost v tis.

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Stravování	4 755	40
Ubytování	3 536	29
Doprava	1 555	13
Vstupné	658	5
Poplatky obci/městu	95	1
Ostatní materiál	939	8
Ostatní služby	469	4
Celkem	12 007	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 14 odpovědělo celkem 146 respondentů. Nejvyšší náklad byl vynaložen na stravování a to celkem 4 755 tisíc Kč. Následně ubytování představuje částku 3 536 tisíc Kč a doprava 1 555 tisíc Kč. Nejnižší náklad byl vynaložen na poplatky obcím a městům ve výši 95 tisíc Kč.

Z pohledu rozlišení druhu nákladu na účastníka a den, bez vlivu právní formy, činí náklad na stravování 77,- Kč. Ubytování je ve výši 57 Kč a doprava ve výši 25,- Kč. Nejnižší jsou poplatky obcím ve výši 2,- Kč na účastníka a den.

Tabulka 27: Průměrná nákladovost na účastníka a den dle nákladu

	Celkové náklady	Náklad 1 účastníka
	absolutní četnost	aritmetický průměr
Stravování	4 755 000	77
Ubytování	3 536 000	57
Doprava	1 555 000	25
Vstupné	658 000	11
Poplatky obci/městu	95 000	2
Ostatní materiál	939 000	15
Ostatní služby	469 000	8
Celkem	12 007 000	194

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 15: Jaký byl hospodářský výsledek tábora? (pouze 1 odpověď)

Tabulka 28: Hospodářský výsledek

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Zisk	5	3
Ztráta	21	14
Vyrovnaný	120	82
Celkem	146	100

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 15 odpovědělo celkem 146 respondentů. U 120 zotavovacích akcí bylo hospodaření vyrovnané. Ve ztrátě bylo celkem 21 zotavovacích akcí a 5 zotavovacích akcí vygenerovalo zisk.

Celkem výše zisku činila u 5 akcí částku 5 tisíc Kč. V průměru měla každá zisková akce hospodářský výsledek ve výši 1 tisíc Kč. Ve ztrátě bylo celkem 21 akcí a součet vykázané ztráty byl 23 tisíc Kč. V průměru vychází na každou ztrátovou zotavovací akci ztráta ve výši 1 tisíc Kč. Ukazatele zisků a ztrát jsou zpracovány v tabulce v č. 29.

Tabulka 29: Průměrný hospodářský výsledek v tis.

	Hospodářský výsledek celkem	Počet akcí	Hospodářský výsledek na 1 akci
	absolutní četnost	absolutní četnost	aritmetický průměr
Zisk	5	5	1
Ztráta	-23	21	-1

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Otázka č. 16: Z jakých zdrojů byl financován tábor? (možnost více odpovědí)

Tabulka 30: Finanční zdroje

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Účastnické platby	146	100
Dotace	92	63
Zaměstnavatel (FKSP/sociální fond)	112	77
Ostatní zdroje	62	42
Celkem	412	

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku č. 16 odpovědělo celkem 146 respondentů. U všech zotavovacích akcí byla kombinace min. 3 finančních zdrojů na pokrytí nákladů. Každá akce byla financována účastnickými platbami. Na 112 akcích se podílel příspěvek od zaměstnavatelů rodičů účastníků. Dotace byla čerpána u 92 akcí a použití ostatních zdrojů bylo u 62 akcí. Relativní četnost byla vypočtena ve vztahu k celkovému počtu 146 respondentů.

Z uvedeného % vyjádření finančních zdrojů u odpovědi na otázku č. 16 byla spočítána celková relativní četnost finančních zdrojů na zotavovacích akcích. Na základě zjištěného údaje celkových nákladů podle otázky č. 13, byla relativní četnost převedena na absolutní četnost. Tím byla odvozena finanční skladba zdrojů v tisících. Z toho vyplývá, že účastnické platby tvoří na výzkumném vzorku 10 686 tisíc Kč, dotace 721 tisíc Kč, platby od zaměstnavatelů 480 tisíc Kč a ostatní zdroje tvoří 120 tisíc Kč. Finanční zdroje jsou uvedeny v tabulce č. 31.

Tabulka 31: Finanční zdroje v tis.

	Relativní četnost %	Absolutní četnost
Účastnické platby	89	10686
Dotace	6	721
Zaměstnavatel (FKSP/sociální fond)	4	480
Ostatní zdroje	1	120
Celkem	100	

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

4.6 Interpretace a diskuse výsledků

Hypotéza č. 1

Nestátní neziskové organizace při realizaci zotavovacích akcí využívají více než polovinu v místě dostupných služeb min. z 51 %. „Více než polovina“ je chápáno 51 % z nabídky služeb.

Pro ověření hypotézy č. 1 byly testovány odpovědi na otázku č. 9. Z celkové nabídky 12 služeb byla respondenty označována jejich dostupnost v dané lokalitě zotavovací akce. Následně pouze u dostupných služeb se sledovalo jejich skutečné využití. Smyslem hypotézy je ověřit, zda jsou dostupné služby v rámci zotavovacích akcí využívány. Pro naplnění hypotézy je nezbytné, aby 7 služeb bylo využíváno min. z 51 %. Stanovená hranice využití min. 51 % z dostupných služeb je splněna u obchodu (100 %), cukrárny (100 %), pošty (85 %), čerpací stanice PHM (76 %), turistického informačního centra (65 %), kulturního zařízení (93 %) a místní veřejné dopravy (98 %). Pod stanoveným % limitem využití se umístila restaurace včetně občerstvení, zdravotnické zařízení včetně lékárny, bankovní služby včetně bankomatu, sportovní zařízení a ostatní místní služby. Celkem bylo 7 služeb využito nad 51 % a 5 služeb pod 50 %.

Hypotéza č. 1 se potvrdila. Celkem bylo 7 služeb využito nad 51 % nestátními neziskovými organizacemi při realizaci zotavovacích akcí.

Hypotéza č. 2

Většina dotázaných nestátních neziskových organizací realizují zotavovací akce v pronajatých prostorech. „Většina“ je chápáno 70 % a více respondentů.

Pro ověření hypotézy č. 2 byly testovány odpovědi na otázku č. 6, č. 7 a č. 8. Hlavní klíčovou otázkou je otázka č. 7, která rozlišuje vztah k užívanému prostoru či zázemí. Otázka č. 6 a č. 8 je doplňkového charakteru, aby bylo možné blíže specifikovat typ ubytování s lokalitou. Pro naplnění hypotézy je nezbytné, aby min. 70 % respondentů označilo vztah užívání k prostoru či zázemí formou pronájmu. Na klíčovou otázku odpovědělo 146 respondentů. Podle výsledků má značnou převahu užívání forma pronájmu, která činila celkem 81 %. Následně ve výši 15 % byla označena varianta bezplatné zápůjčky a pouhá 4 % jsou ve vlastnictví daného realizátora zotavovací akce. Z hlediska místa uskutečnění zotavovací akce převažuje

61 % samota, následně okraj obce 23 % a nejméně obec 16 %. Z pohledu typu zajištěného ubytování je nejvíce využíváno stanů a to ve výši 43 %. Následně je používání objektů (domů) 26 %, chatky 23 % a nejméně vyhledávaná jsou 8 % teepee.

Hypotéza č. 2 se potvrdila. Nestátní neziskové organizace realizovali zotavovací akce z 81 % v pronajatých prostorech.

Hypotéza č. 3

Nestátní neziskové organizace při realizaci zotavovacích akcí vynakládají více než polovinu svého rozpočtu v součtu na stravování, ubytování a dopravu. „Více než polovina“ je chápáno 51 % z celkových nákladů.

Pro ověření hypotézy č. 3 byly testovány otázky č. 13, č. 14, č. 15 a č. 16. Hlavní klíčovou otázkou je otázka č. 14, která respondentům nabízela označení uskutečněných druhů nákladů a vyjádření výše. Otázka č. 13, č. 15 a č. 16 byla doplňkového charakteru, aby byla získána ucelenější představa o celkových nákladech zotavovacích akcí, jejich způsobu financování a hospodaření. Pro naplnění hypotézy je nezbytné, aby alespoň 51 % nákladů bylo vynaloženo z rozpočtu na stravování, ubytování a dopravu. Na klíčovou otázku odpovídalo 146 respondentů. Celkový náklad všech zotavovacích akcí byl vyčíslen na 12 007 tisíc Kč. Z toho bylo vynaloženo na stravování 40 %, ubytování 29 % a doprava 13 %. Celkem bylo na tři sledované ekonomické ukazatele vynaloženo 82 %. Zbýlé náklady představují vstupy 5 %, ostatní materiál 8 %, ostatní služby 4 % a poplatky obcím 1 %. Finanční zajištění nákladů bylo vícezdrojové. Největší podíl nákladů byl hrazen z přímých účastnických plateb ve výši 89 %, dále dotacemi 6 %, zaměstnavateli 4 % a 1 % z ostatních zdrojů. Celkové hospodaření realizátorů zotavovacích akcí bylo u 120 akcí s vyrovnaným rozpočtem. S průměrnou ztrátou 1 tisíc Kč skončilo 21 akcí a s průměrným ziskem 1 tisíc Kč skončilo 5 akcí.

Hypotéza č. 3 se potvrdila. Nestátní neziskové organizace vynaložili v součtu 82 % z rozpočtu na stravování, ubytování a dopravu.

Hypotéza č. 4

Většina dotázaných nestátních neziskových organizací realizací zotavovacích akcí přináší min. 5 environmentálních přínosů. „Většina“ je chápáno 70 % a více respondentů.

Pro ověření hypotézy č. 4 byly testovány otázky č. 10, č. 11 a č. 12. Hlavní klíčovou otázkou byla otázka č. 11, která respondentům nabízela škálu environmentálních přínosů. Otázka č. 10 a č. 12 byla doplňkového charakteru, aby bylo ověřeno, zda některá zotavovací akce nečinila svým nedbalým jednáním proti environmentálním předpokladům a jestli současně docházelo k využití přírodního a kulturního potenciálu území. Pro naplnění hypotézy je nezbytné, aby min. 70 % respondentů označilo 5 variant z nabízené škály. Na klíčovou otázku odpovídalo 146 respondentů. Celkem 18 respondentů označilo kombinaci 6 variant. Následně 7 a 8 variant označilo shodně po 57 respondentech a 9 variant označilo 14 respondentů. Z výsledků vyplývá, že 5 variant bylo označeno u všech respondentů. Na zotavovacích akcích nedošlo ani v jednom případě k situaci, která by měla negativní vliv na environmentální přínosy. V rámci zotavovacích akcí docházelo k využívání přírodního a kulturního potenciálu daného území. Největší zájem byl o sakrální stavby, hrady, zámky a zoologické zahrady.

Hypotéza č. 4 se potvrdila. Všechny nestátní neziskové organizace při realizaci zotavovacích akcí přinesli 6 a více environmentálních přínosů.

Dílčí cíl č. 1

Zjistit, zda nestátní neziskové organizace využívají v místě realizace zotavovacích akcí dostupné služby.

Dílčím cílem č. 1 bylo v rámci výzkumu zjistit, zda nestátní neziskové organizace využívají v místě realizace zotavovací akce dostupné služby. V dotazníku byla pro naplnění dílčího cíle použita otázka č. 9. Respondenti měli škálu 12 variant pro označení. Ze získaných dat bylo zjištěno, že každá zotavovací akce měla dostupnost v průměru 7 služeb. Každá služba byla ve výzkumném vzorku označena jako dostupná. Nejméně dostupné jsou dle výsledku ostatní místní služby (27 %). Nejvyšší dostupnost byla u obchodů (100 %), pošty (91 %) a zdravotnické zařízení nebo lékárny (82 %). Bankovní služby nebo bankomaty byla služba, která byla dostupná (36 %), ale vůbec nevyužívaná. U ostatních 11 služeb bylo respondenty zaznamenáno vždy využití, které se pohybovalo v rozmezí od 18 % do 100 %. Celkem bylo 7 dostupných služeb využito nad 51 % a 5 služeb pod 50 %. Absolutní četnost využití dostupných služeb byla individuální, dle potřeb každé zotavovací akce. Ze 100 % byl navštěvován obchod. Z toho 75 % respondenty 2x a více za pobyt a 25 % respondenty každý den. Následně byla využívána také cukrárna ze 100 % a to min. 2x a více za pobyt.

Dílčí cíl č. 1 byl splněn v návaznosti na hypotézu č. 1, která potvrdila, že celkem dostupných 7 služeb bylo využito nad 51 % nestátními neziskovými organizacemi při realizaci zotavovacích akcí.

Dílčí cíl č. 2

Zjistit, zda nestátní neziskové organizace využívají pro zotavovací akce pronajaté prostory.

Dílčím cílem č. 2 bylo v rámci výzkumu zjistit, zda nestátní neziskové organizace využívají pro své zotavovací akce pronajaté prostory. V dotazníku byla použita otázka č. 6, č. 7 a č. 8. Na základě vyhodnocení dílčích otázek bylo zjištěno, že pouhá 4 % zotavovacích akcí se uskutečnila v prostorách ve vlastnictví realizátora. V rámci bezplatné zápůjčky bylo realizováno 15 % akcí a v pronájmu 81 % akcí.

Z hlediska právní formy a uživatelského vztahu realizátora bylo spolky 6 akcí ve vlastních prostorech, 87 v pronájmu a 15 bezplatně zapůjčeno. Obecně prospěšné společnosti měly 17 akcí v pronájmu a 7 akcí v bezplatné zápůjčce. Příspěvkové organizace využily jen pronájmu. Z pohledu navštívené lokality je oblíbenost využívání samoty, která byla respondenty označena ze 61 %. Následně 23 % byla realizace na okraji obcí a z 24 % v obcích. Na okraji města a ve městě se neuskutečnila žádná zotavovací akce. Z pohledu typu ubytování bylo 43 % využito 2 lůžkových stanů, 26 % objekty, 23 % chatky a pouze 8 % v teepee. Z pohledu právní formy realizátora a typu ubytování byla všemi většina typů ubytování využita.

Dílčí cíl č. 2 byl splněn v návaznosti na hypotézu č. 2, která potvrdila, že nestátní neziskové organizace realizovaly zotavovací akce z 81 % v pronajatých prostorech.

Dílčí cíl č. 3

Zjistit, zda v rámci zotavovacích akcí nestátní neziskové organizace vynakládají nejvíce finančních prostředků z rozpočtu v místě realizace na stravování, ubytování a dopravu.

Dílčím cílem č. 3 bylo v rámci výzkumu zjistit, zda nestátní neziskové organizace vynakládají nejvíce finančních prostředků v místě realizace na stravování, ubytování a dopravu. V dotazníku byla použita otázka č. 13, č. 14, č. 15 a č. 16. Celkový finanční náklad všech zotavovacích akcí byl vyčíslen na 12 007 tisíc Kč. Na stravování, ubytování a dopravu bylo vynaloženo celkem 82 % z rozpočtu. Průměrný denní náklad na 1 účastníka do 15 let byl 194,- Kč. Z toho stravování v denní sazbě bylo 77,- Kč, ubytování 57,- Kč a doprava 25,- Kč. Průměrný denní náklad na účastníka akce dle právní formy realizátora byl u spolku 187,- Kč a obecně prospěšné společnosti 177,- Kč. U příspěvkové organizace byl průměrný náklad na účastníka 249,- Kč. Většina realizátorů měla vyrovnané hospodaření. V případě ztráty nebo zisku se jednalo pouze o částku v průměru 1 tisíc Kč. Financování akcí bylo uskutečněno formou vícezdrojového financování.

Dílčí cíl č. 3 byl splněn v návaznosti na hypotézu č. 3, která potvrdila, že nestátní neziskové organizace vynaložili v součtu 82 % z rozpočtu na stravování, ubytování a dopravu.

Dílčí cíl č. 4

Zjistit, jaké environmentální přínosy mají zotavovací akce v rámci cestovního ruchu.

Dílčím cílem č. 4 bylo v rámci výzkumu zjistit, zda zotavovací akce mají environmentální přínosy v rámci cestovního ruchu. V dotazníku byla použita otázka č. 10, č. 11 a č. 12. Respondentům zotavovacích akcí byla nabídnuta otázka s 9 environmentálními činnostmi a 1 možností žádnou činnost neoznačit. Každý respondent označil min. kombinaci 6 činností. Všechny činnosti označilo celkem 14 respondentů. Nejvíce se realizuje v rámci zotavovacích akcí předávání informací účastníkům o ochraně životní prostředí, zajišťuje se minimalizace odpadu, třídí se komunální odpad, šetří se s vodou a minimalizují se jízdy autem. Žádná zotavovací akce nezpůsobila požár, nezamořila ovzduší, půdu ani vodu, neprodukovala nadměrný hluk a nenarušovala případné soužití s místními obyvateli. Mezi předpokládané činnosti na zotavovacích akcích patřilo i využívání přírodního a kulturního potenciálu daného území. Zde nebyla zjišťována případná dostupnost v dané lokalitě, ale jen faktické navštívení některého místa v daném regionu. Nabídka obsahovala 20 možností, ze kterých bylo respondenty označeno 11 atraktivit. Největší návštěvnost byla u sakrálních památek, hradů a zámků. Nízká návštěvnost byla u archeologických nalezišť, muzeí a jeskyní.

Dílčí cíl č. 4 byl splněn v návaznosti na hypotézu č. 4, která potvrdila, že všechny nestátní neziskové organizace při realizaci zotavovacích akcí přinesli 6 a více environmentálních přínosů.

Hlavním cílem praktické části kvalifikační práce bylo zanalyzování a zhodnocení přínosu zotavovacích akcí realizovaných nestátními neziskovými organizacemi v rámci cestovního ruchu.

Díky výsledkům výzkumu pomocí dotazníkového šetření lze konstatovat, že zotavovací akce:

- jsou personálně zabezpečeny většinou dobrovolníky,
- se uskutečňují převážně na samotě ve stanech,
- využívají častěji pronájem prostoru,
- jsou většinou o délce 10, 12 nebo 14 dnů,
- využívají místních dostupných služeb,
- navštěvují kulturně historické památky,
- podporují environmentální systém,
- se chovají hospodárně,
- posilují sezóně místní ekonomiku,
- využívají vícezdrojové financování.

Konfrontace teorie a praxe

Zotavovací akce, resp. účastníci zotavovacích akcí naplňují definici cestovního ruchu, jelikož cestují na přechodnou dobu mimo své běžné prostředí na dobu kratší než 1 rok (str. 8).

Zotavovací akce dle uvedených forem cestovního ruchu v teoretické části práce nelze přímo jednoznačně zařadit, jelikož se může jednat o kombinaci rekreačního, kulturního, sportovního cestovního ruchu a případně i dalších (str. 11 – 13).

Zotavovací akce ve vztahu k platební bilanci představují domácí cestovní ruch (str. 13).

Zotavovací akce je z hlediska způsobu financování vázaným cestovním ruchem, jelikož podle výzkumu jsou akce financování vícezdrojové (str. 14).

Zotavovací akce se považují z hlediska způsobu účasti a zabezpečení za pobyt organizovaný. Z pohledu počtu účastníků se jedná o kolektivní cestovní ruch. Ve vztahu k ročnímu období jsou zotavovací akce sezónní cestovní ruch (str. 15).

Zotavovací akce mají ekonomický, sociální a environmentální přínos (str. 16).

Zotavovací akce podle Turismu pro všechny lze zařadit do cílové skupiny děti a mládež (str. 19).

Zotavovací akce lze považovat za juniorskou turistiku (str. 20).

Délka zotavovací akce dle výzkumného vzorku vždy přesáhla min. 5 dnů a více jak 30 dětí do 15 let (str. 27).

Zotavovací akce jsou spolufinancovány z dotací a grantů a dalších dostupných zdrojů (str. 34 - 37).

Zotavovací akce realizované nestátní neziskovou organizací negeneruje organizátorovi cíleně zisk (str. 39).

ZÁVĚR

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část popisuje cestovní ruch z pohledu definice, typologie a přínosů. V návaznosti se dále věnuje autor práce sociálnímu turismu, kde přiblížil mezinárodní pohled na sociální turismus, otázku etiky, cílové skupiny a mezinárodní projekt Calypso. Dále autor přiblížil zotavovací akce z pohledu legislativy, financování, programu, realizujícími subjekty a dostupnou statistikou. Teoretická část je průběžně doplňována o autorovi zkušenosti z neziskového sektoru.

Na základě zpracované teoretické části autor práce vnímá cestovní ruch jako mnohostranné odvětví, které zcela jistě patří významně k součásti národní i světové ekonomiky. Z pohledu zaměření diplomové práce na oblast sociálního turismu vystupuje u autora více v popředí vnímání společenské funkce cestovního ruchu, která např. umožňuje všestranný rozvoj osobnosti, účelně využívá volný čas, posiluje vzájemné porozumění a poznání mezi lidmi, vzdělává, kulturně vychovává a vytváří nový životní styl. Cestování se postupně stává dostupnějším pro více obyvatel a to přirozeně přináší v rámci cestovního ruchu pozitivní i negativní dopady na území, místní obyvatele i návštěvníky. Z pohledu dlouhodobé udržitelnosti je nutné minimalizovat negativní dopady cestovního ruchu a podporovat odpovědné cestování. Jednou ze součástí cestovního ruchu, jsou také zotavovací akce. V odborné literatuře jsou více opomíjené a přitom mají svoji velkou oblibu u cílové skupiny a patří každoročně k četným aktivitám realizovaným na našem území České republiky.

V praktické části diplomové práce, bylo cílem zanalyzování a zhodnocení přínosu zotavovacích akcí, realizovaných nestátními neziskovými organizacemi, v rámci cestovního ruchu. Smyslem práce bylo uskutečnit výzkum a následnou analýzu zotavovacích akcí, ze které bude možné vytvořit závěry, které rozšíří pohled na zotavovací akce v rámci cestovního ruchu.

Za účelem výzkumného šetření byl sestaven dotazník o 16 otázkách, který byl určen pro respondenty z nestátních neziskových organizací, které realizují zotavovací akce. Výzkumný vzorek byl tvořen 146 respondenty.

Hlavním cílem diplomové práce bylo zanalyzování a zhodnocení přínosu zotavovacích akcí, realizovaných nestátními neziskovými organizacemi, v rámci cestovního ruchu. K hlavnímu cíli byly stanoveny 4 dílčí cíle a následně 4 hypotézy. Dílčím cílem č. 1 bylo zjistit, zda nestátní neziskové organizace využívají v místě realizace zotavovacích akcí dostupné služby. Nestátní neziskové organizace při realizaci zotavovacích akcí

využívají více než polovinu v místě dostupných služeb. Dílčím cílem č. 2 bylo zjistit, zda nestátní neziskové organizace využívají pro zotavovací akce pronajaté prostory. Nestátní neziskové organizace realizovali zotavovací akce z 81 % v pronajatých prostorech. Dílčím cílem č. 3 bylo zjistit, zda v rámci zotavovacích akcí nestátní neziskové organizace vynakládají nejvíce finančních prostředků z rozpočtu v místě realizace na stravování, ubytování a dopravu. Nestátní neziskové organizace vynaložili v součtu 82 % z rozpočtu na stravování, ubytování a dopravu. Dílčím cílem č. 4 bylo zjistit, jaké environmentální přínosy mají zotavovací akce v rámci cestovního ruchu. Všechny nestátní neziskové organizace při realizaci zotavovacích akcí přinesli 6 a více environmentálních přínosů.

Na základě uskutečněného výzkumu, následné analýzy dat a osobní víceleté zkušenosti s neziskovým sektorem, dospěl autor práce k následujícímu závěru o zotavovacích akcích ve vztahu k cestovnímu ruchu.

Zotavovací akce patří mezi aktivity, které již mají v naší zemi dlouholetou tradici. Každoročně se realizují tisíce zotavovacích akcí především nestátními neziskovými organizacemi. Účastníci si nejen posilují zdraví a tělesnou zdatnost, ale získávají nové znalosti a dovednosti. Zotavovací akce se podílí na výchově a přípravě nové generace, kdy každý dětský účastník bude jednou v budoucnosti potenciálním účastníkem cestovního ruchu s vlastním příjmem. **Zotavovací akce mají v rámci cestovního ruchu ekonomický, sociální a environmentální přínos.** Ekonomický přínos spočívá především v posilování místního hospodářství, kde jsou podporováni zvýšením tržeb místní obchodníci prodejem svých výrobků a služeb. Sociální přínos spočívá především v uspokojení individuálních a kolektivních potřeb každého účastníka a možným zvýšením kvality života. Environmentální přínos spočívá ve vedení k odpovědnému cestovnímu ruchu skrze ochranu životního prostředí, využívání regionálního přírodního, historického a kulturního potenciálu území.

Autor práce považuje zotavovací akce za důležité a doporučuje, aby jim byla i z hlediska cestovního ruchu věnována pozornost, než je tomu doposud.

Hlavní cíl práce, zanalyzování a zhodnocení přínosu zotavovacích akcí, realizovaných nestátními neziskovými organizacemi, v rámci cestovního ruchu, **byl dle autora splněn.**

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

BURDA, J. a V. ŠLOSAROVÁ. *Tábory a další zotavovací akce*. Praha: NIDM, 2008. ISBN 978-80-86784-59-5.

FAZÍK, A. a J. ŠTEMBERK. *Aktuální problémy volného času a cestovního ruchu*, Praha: Vysoká škola obchodní, 2013. ISBN 978-80-86841-41-0.

FRIEDLOVÁ, K. *Bazální stimulace v základní ošetrovatelské péči*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1314-4.

HAMARNEH, I. *Mezinárodní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. ISBN 978-80-7452-040-5.

HANUŠ, R. a L. CHYTILOVÁ. *Zážitkově pedagogické učení*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2816-2.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

HORNER, S. a J. SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0202-9.

HUBINKOVÁ, Z. et al. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1593-3.

KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*, 1. vyd. Praha: Ekopress, 2003. ISBN 80-86119-56-4.

KLEVETOVÁ, D. a I. DLABALOVÁ. *Motivační prvky při práci se seniory*. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2169-9.

KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

KUZNÍKOVÁ, I. et al. *Sociální práce ve zdravotnictví*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3676-1.

MALÁ, V. *Cestovní ruch: (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. ISBN 80-7079-443-7.

- PALATKOVÁ, M. a Z. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.
- PÁSKOVÁ, M. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. 2 vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009. ISBN 978-80-7435-006-1.
- PELC, V. *Zaměstnanecké benefity v roce 2011*. Praha: Leges, 2011. ISBN 978-80-87212-66-0.
- PRŮCHA, J. a J. VETEŠKA. *Andragogický slovník*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3960-1.
- RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.
- SAK, P. a K. KOLESÁROVÁ. *Sociologie stáří a seniorů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3850-5.
- STEJSKAL, J, H. KUVÍKOVÁ a K. MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky*, 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.
- SYROVÁTKOVÁ, J. *Specifické formy cestovního ruchu*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013. ISBN 978-80-7372-927-1.
- ŠEDIVÝ, M. a O. MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*, 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-4041-6.
- ŠESTÁKOVÁ, I. a P. LUPAČ. *Budovy bez bariér*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3225-1.
- TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3842-0.
- VYSTOUPIL, J., M. ŠAUER, A. HOLEŠÍNSKÁ a P. METELKOVÁ. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4167-6.
- ZACHAROVÁ, E., M. HERMANOVÁ a J. ŠRÁMKOVÁ. *Zdravotnická psychologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2068-5.
- ZELENKA, J. a M. PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

MCCABE, S., L. MINNAERT a A. DIEKMANN. *Social Tourism in Europe*. Great Britain: Channel View Publications, 2012. ISBN 978-1-84541-233-3.

Seznam použitých internetových zdrojů

BITS. *What is the BITS*. [online]. [cit. 2014-11-16]. Available from: <http://web.archive.org/web/20120327155721/http://www.bits-int.org/en/index.php?menu=41>

CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku*. [online]. [cit. 2014-11-14]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

ČESKÁ FEDERACE POTRAVINOVÝCH BANK. *Úvodní strana*. [online]. © 2010 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.potravinovabanka.cz/>

ČPZP. *Preventivní programy pro děti a mládež do 18 let včetně*. [online]. © 9.1. 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.cpzp.cz/clanek/3814-0-Preventivni-programy-pro-deti-a-mladez-do-18-let-vcetne-az-1-500-Kc.html>

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Počet starobních důchodců*. [online]. 28.2. 2014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2014/2857856- Duchodcu-evidovala-cssz-k-31-12-2013.htm>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Jaké je složení domácností v ČR?*. [online]. 7.3.2013 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/jake_je_slozeni_domacnosti_v_cr20130307

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Výběrové šetření osob se zdravotním postižením VŠPO 13*. [online]. 30.4. 2014 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/260006-14-n_2014

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Životní podmínky českých domácností v ČR?*. [online]. 26.6.2013 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/zivotni_podminky_ceskych_domacnosti_20130626

INDROVÁ, J. et al. *Cestovní ruch pro všechny*. [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008 [cit. 2014-11-13]. ISBN 978-80-7399-407-05. Dostupné z:

http://mmr.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2e/GetFile14_1.pdf

MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Usnesení Rady č. 702 ze dne 8.4.2014 – Důvodová zpráva*. [online]. © 2005 – 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z:

<http://zastupitelstvo.praha.eu/ina2014/tedusndetail.aspx?id=198058>

MINNAERT, L., R. MAITLAND a G. MILLER. *Social Tourism and its ethical foundations*. London: University of Westminster, 2006. [online]. [cit. 2014-11-15].

Available from:

Http://westminsterresearch.wmin.ac.uk/3907/1//Minnaert,_Maitland_&_Miller_2006_final.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Národní koncepce podpory rodin s dětmi*. [online]. 19.11.2008 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://databaze-strategie.cz/cz/mpsv/strategie/narodni-koncepce-podpory-rodin-s-detmi-2008?typ=download>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Národní koncepce rodinné politiky*. [online]. 2005 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z:

http://www.mpsv.cz/files/clanky/2125/koncepce_rodina.pdf

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Program státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace na léta 2011 až 2015*.

[online]. © 2013 – 2014 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/34127/>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Statistické ročenky školství výkonové ukazatele*. [online]. © 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z:

<http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>

NRZP. *Základní informace*. [online]. © 2010 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z:

<http://www.nrzp.cz/o-nas/zakladni-informace.html>

NRZP. *Zásady komunikace s OZP v turistickém ruchu*. [online]. © 2010 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://nrzp.cz/poradenstvi-sluzby/zasady-komunikace-s-ozp-v-turistickem-ruchu.html>

OSN. *Mezinárodní úmluva o hospodářských, sociálních a kulturních právech*. [online].

16. 12. 1966. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: [http://www.osn.cz/dokumenty-](http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf)

[osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf](http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf)

OSN. *Všeobecná deklarace lidských práv*. [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

OZP. *Příspěvky na prevenci*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.ozp.cz/benefity/prispevky-na-prevenci>

RBPZP. *Mládež od 7 do 18 let*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.rbp-zp.cz/pro-pojistence/balicky-prevence/mladez-od-7-do-18-let/>

VOZP. *Ozdravné pobyty*. [online]. © 1993-2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <https://www.vozp.cz/cs/klient/program-preventivni-pece/ozdravne-pobyty/>

VZP. *Příspěvek na tábor ...* [online]. © 6.8. 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/prispevek-na-tabor-dostalo-uz-41-tisic-deti-prijimani-zadosti-skonci-v-patek-8-srpna>

ZPMVČR. *Preventivní programy 2014 – Program zdravé dítě*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.zpmvcr.cz/prevence/2014/program-zdrave-dite/>

ZPŠ. *Zdravotní programy 2014 - Balíčky*. [online]. © 2014 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.zpskoda.cz/pojistenec/zdravotni-programy-2014/balicky>

Seznam ostatních zdrojů

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanovy postupy týkající se bezpečnosti potravin. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2002, 15/sv. 6, Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R0178&from=CS>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2004, 13/sv. 34, Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0852&from=CS>

Stanovisko Evropské hospodářské a sociální komise k tématu Sociální cestovní ruch v Evropě (2006/C 318/12) [online]. 14. 9. 2006 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:318:0067:0077:EN:PDF>

Vyhláška č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 42, Dostupné z: http://www.zdrav.cz/web/zakony/zak_2001/cit_106_01.htm

Vyhláška č. 137/2004 Sb. o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 45, Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-137>

Vyhláška č. 252/2004 Sb. o hygienických požadavcích na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 82, Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-252>

Vyhláška č. 422/2013 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 164, ISSN 1211-1244. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/vyhlasakaterou-se-meni-vyhlasaka-ministerstva-zdravotnictvi-c106/2001-sb-o-_8579_2439_11.html

Vyhláška č. 97/2014 Sb. o hygienických požadavcích na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 41, ISSN 1211-1244. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/vyhlasaka-c97/2014-sb-kterou-se-meni-vyhlasaka-c238/2011-sb-o-stanoveni-hy_9197_2439_11.html

Výroční zpráva ASOCIACE TURISTICKÝCH ODDÍLŮ MLÁDEŽE za rok 2009-2013 [online]. © 2002 - 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.a-tom.cz/soubor/16289-vyrocnizpravy-asociace-tom>

Výroční zpráva DUHA za rok 2009-2013 [online]. © 2000 - 2010 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.duha.cz/vyrocnizpravy>

Výroční zpráva Hnutí BRONTOSAURUS za rok 2009-2013 [online]. © 1974 - 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.brontosaurus.cz/o-nas/vyrocnizpravy>

Výroční zpráva JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK za rok 2009-2013 [online]. © 2011 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.skaut.cz/pro-media>

Výroční zpráva KLUB PATHFINDER za rok 2009-2013 [online]. © 2012 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.pathfinder.cz/o-nas/dokumenty/>

Výroční zpráva PIONÝR za rok 2009-2013 [online]. © 2012 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.pionyr.cz/media/vyrocnizpravy>

Výroční zpráva ROYAL RANGERS V ČR za rok 2009-2013 [online]. [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.royalrangers.cz/o-royal-rangers/vyrocnizpravy/>

Výroční zpráva SALESIÁNSKÉ HNUTÍ MLÁDEŽE za rok 2009-2013 [online]. © 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.shm.cz/vyrocnizpravy/>

Výroční zpráva SARKANDER za rok 2009-2013 [online]. [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.ado.cz/sarkander/>

Výroční zpráva SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA za rok 2009-2013 [online]. © 1999 - 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: http://www.dh.cz/index.php?option=com_content&view=category&id=117&Itemid=144

Výroční zpráva SDRUŽENÍ PETROV za rok 2009-2013 [online]. 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: http://www.sdruzenipetrov.cz/?page_id=111

Výroční zpráva YMCA za rok 2009-2013 [online]. © 2008 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.ymca.cz/info-o-ymca/dokumenty/vyrocnizpravy/>

Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 111, Dostupné z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1999/111-1999.pdf>

Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 74, Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=258/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

SEZNAM ZKRATEK

BITS	- Bureau international du tourisme social (Mezinárodní kancelář pro sociální turismus)
ČPZP	- Česká průmyslová zdravotní pojišťovna
ČSÚ	- Český statistický úřad
ČSSZ	- Česká správa sociálního zabezpečení
FKSP	- Fond kulturních a sociálních potřeb
ISIC	- International student identification card
IYTC	- International youth travel card
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	- Nestátní nezisková organizace
NRZP	- Národní rada osob se zdravotním postižením
OITS	- International organization of social tourism (Mezinárodní organizace sociálního turismu)
OSN	- Organizace spojených národů
OSPOD	- Orgán sociálně právní ochrany dětí
OZP	- Oborová zdravotní pojišťovna
RBPZP	- Revírní bratrská pokladna - zdravotní pojišťovna
UNWTO	- United Nations World Tourism Organization (Světová organizace cestovního ruchu)
VHO	- World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)
VoZP	- Vojenská zdravotní pojišťovna
VZP	- Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZPMVČR	- Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra České republiky
ZPŠ	- Zaměstnanecká pojišťovna škoda
z.s.	- zapsaný spolek

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Typy cestovního ruchu podle místa realizace	14
--	----

Seznam grafů

Graf 1: Právní formy organizací	46
Graf 2: Místa realizace zotavovací akce dle krajů.....	48
Graf 3: Personální zabezpečení zotavovacích akcí.....	49

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet starobních důchodců.....	23
Tabulka 2: Počet zdravotně postižených osob.....	25
Tabulka 3: Právní formy organizací.....	46
Tabulka 4: Místa realizace zotavovací akce dle krajů.....	47
Tabulka 5: Personální zabezpečení zotavovacích akcí.....	48
Tabulka 6: Personální zabezpečení dle právní formy.....	49
Tabulka 7: Účastníci do 15 let.....	50
Tabulka 8: Průměrný počet účastníků dle právní formy.....	50
Tabulka 9: Počet dnů zotavovacích akcí.....	51
Tabulka 10: Počet zotavovacích akcí dle délky a právní formy.....	51
Tabulka 11: Místa realizací zotavovacích akcí.....	52
Tabulka 12: Místa realizací zotavovacích akcí dle právní formy.....	52
Tabulka 13: Uživatelské vztahy.....	53
Tabulka 14: Uživatelské vztahy dle právní formy.....	53
Tabulka 15: Typ ubytování.....	54
Tabulka 16: Typ ubytování dle právní formy.....	54
Tabulka 17: Dostupnost služeb.....	55
Tabulka 18: Intenzita využití dostupných služeb.....	56
Tabulka 19: Navštívená místa.....	57
Tabulka 20: Environmentální činnosti.....	58
Tabulka 21: Počet variant.....	58
Tabulka 22: Situace.....	59
Tabulka 23: Nákladovost v tis.	59

Tabulka 24: Průměrná nákladovost akce v tis.	60
Tabulka 25: Průměrná nákladovost na účastníka a den dle právní formy	60
Tabulka 26: Dílčí nákladovost v tis.	61
Tabulka 27: Průměrná nákladovost na účastníka a den dle nákladu	61
Tabulka 28: Hospodářský výsledek	62
Tabulka 29: Průměrný hospodářský výsledek v tis.	62
Tabulka 30: Finanční zdroje	63
Tabulka 31: Finanční zdroje v tis.	63

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Zotavovací akce realizované spolky	I
Příloha B – Zotavovací akce realizované středisky volného času	III
Příloha C - Dotazník	VI

PŘÍLOHY

Příloha A – Zotavovací akce realizované spolky

Tabulka 1: Zotavovací akce realizované spolky v období 2009 - 2013

Organizace	Rok	Počet táborů
Asociace turistických oddílů mládeže ČR	2013	170
	2012	174
	2011	179
	2010	200
	2009	196
Duha	2013	43
	2012	97
	2011	70
	2010	56
	2009	83
Hnutí Brontosaurus	2013	55
	2012	64
	2011	69
	2010	50
	2009	54
Junák - svaz skautů a skautek ČR	2013	1045
	2012	981
	2011	971
	2010	1022
	2009	1000
Klub Pathfinder	2013	31
	2012	23
	2011	29
	2010	23
	2009	23
Pionýr, z. s.	2013	409
	2012	408
	2011	409
	2010	421
	2009	442
Royal Rangers v ČR	2013	51
	2012	45
	2011	37
	2010	37
	2009	34
Salesiánské hnutí mládeže	2013	63
	2012	70

	2011	67
	2010	59
	2009	73
Sarkander	2013	56
	2012	60
	2011	54
	2010	54
	2009	64
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	2013	370
	2012	327
	2011	329
	2010	346
	2009	314
Sdružení Petrov	2013	22
	2012	22
	2011	16
	2010	15
	2009	15
YMCA	2013	59
	2012	55
	2011	55
	2010	59
	2009	60
Celkem	2013	2374
	2012	2326
	2011	2285
	2010	2342
	2009	2358

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Průměrný roční počet zotavovacích akcí dle výčtu subjektů je 2 337.

Příloha B – Zotavovací akce realizované středisky volného času

Tabulka 1: Zotavovací akce realizované středisky volné času v období 2009-2013

Rok	Akcí	Účastníků	Osobodny	Pracovníci
2013	1623	51382	483024	9326
2012	1652	51443	480633	9353
2011	1678	52637	493601	9214
2010	1786	55942	536086	9818
2009	1813	58411	554380	9689

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Tabulka 2: Zotavovací akce realizované středisky volné času v období 2009-2013

Rok	Průměrné hodnoty		
	délka akce	počet účastníků	počet pracovníků
2013	9	32	6
2012	9	31	6
2011	9	31	5
2010	10	31	5
2009	9	32	5

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Průměrný roční počet zotavovacích akcí je 1 710 a počet účastníků je 53 963.

Příloha C – Dotazník

Vážení,

jmenuji se Josef Wenzl a v současné době studuji poslední ročník Univerzity Jana Amose Komenského. Chtěl bych Vás poprosit o vyplnění tohoto dotazníku. Získané podklady budou použity ke zpracování diplomové práce. Na základě Vašich odpovědí bude provedena analýza a zhodnocení přínosu táborů v rámci cestovního ruchu. Dotazník prosím vyplnit samostatně za každý realizovaný tábor v roce 2014. Výsledky průzkumu budou veřejné a rád Vám je v případě Vašeho zájmu poskytnu.

Vyplnění dotazníku je dobrovolné, anonymní a zabere Vám 10-15 minut. Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku do 31. ledna 2015.

1) Jaká je právní forma vaší organizace? (pouze 1 odpověď)

☐ spolek (pobočný spolek)	☐ obecně prospěšná společnost
☐ ústav	☐ příspěvková organizace
☐ jiná nezisková forma	

2) V jakém kraji se realizoval váš tábor? (pouze 1 odpověď)

☐ Hlavní město Praha	☐ Olomoucký kraj
☐ Jihočeský kraj	☐ Pardubický kraj
☐ Jihomoravský kraj	☐ Plzeňský kraj
☐ Karlovarský kraj	☐ Středočeský kraj
☐ Královéhradecký kraj	☐ Ústecký kraj
☐ Liberecký kraj	☐ Vysočina
☐ Moravskoslezský kraj	☐ Zlínský kraj

3) Jaký počet osob zajišťoval tábor celkem? ____
Z toho pracovníci? ____
Z toho dobrovolníci? ____

4) Jaký byl počet účastníků tábora do 15 let? ____

5) Jaká byla délka tábora ve dnech? ____

6) Kde byl tábor realizován? (pouze 1 odpověď)

☐ na samotě	
☐ na okraji obce (max. do 1 km)	☐ v obci
☐ na okraji města (max. do 1 km)	☐ ve městě

7) V jakých v prostorách/zázemí se tábor uskutečnil? (pouze 1 odpověď)

☐ ve vašem vlastnictví	☐ v pronájmu	☐ bezplatné zápůjčky

8) V čem bylo zajištěno ubytování? (možnost více odpovědí)

- ve stanech (2 lůžkové) v teepee v chatkách
 v objektu/domě jiné

9) Jaké služby bylo možné využívat v místě lokality tábora a jaká byla vaše četnost využívání dostupných služeb? Lokalitou je myšlena vzdálenost do max. 10 km. (možnost více odpovědí)

dostupnost	využití dostupných služeb			
	nikdy	1x za pobyt	2x a více	denně
☐ obchody (potravin, drogerie ...)	☐	☐	☐	☐
☐ restaurace, občerstvení	☐	☐	☐	☐
☐ cukrárna	☐	☐	☐	☐
☐ pošta	☐	☐	☐	☐
☐ čerpací stanice PHM	☐	☐	☐	☐
☐ zdravotnické zařízení, lékárna	☐	☐	☐	☐
☐ bankovní služby, bankomat	☐	☐	☐	☐
☐ turistické informační centrum	☐	☐	☐	☐
☐ sportovní zařízení	☐	☐	☐	☐
☐ kulturní zařízení	☐	☐	☐	☐
☐ místní veřejná doprava	☐	☐	☐	☐
☐ ostatní místní služby	☐	☐	☐	☐

10) Navštívili jste v rámci tábora některé z uvedených míst a kolikrát? (možnost více odpovědí)

	počet návštěv
☐ hrad	—
☐ zámek	—
☐ sakrální stavbu - památku	—
☐ památník	—
☐ objekt lidové architektury	—
☐ skanzen	—
☐ technickou památku	—
☐ archeologické naleziště	—
☐ park	—
☐ jeskyni	—
☐ divadlo	—
☐ kino	—
☐ kulturní dům	—
☐ letní amfiteátr	—
☐ galerii	—
☐ obrazárnu	—
☐ zoologickou zahradu	—
☐ botanickou zahradu	—
☐ lunapark	—
☐ muzeum	—
☐ žádné	—

11) Byla realizována některá z níže uvedených činností na vašem táboře? (možnost více odpovědí)

- předání informací o ochraně životního prostředí (např. hrou, přednáškou ...)
- předání informací o ochraně památek (např. hrou, přednáškou ...)
- čištění přírody (les, louka, potok, studánka apod.)
- minimalizace odpadu
- třídění komunálního odpadu
- ekologická likvidace biologického odpadu
- používání ekologických čisticích/pracích prostředků
- šetrné zacházení s vodou
- minimalizace jízd autem (pokud bylo na táboře)
- žádná

12) Nastala vám na táboře nedopatřením některá z uvedených situací? (možnost více odpovědí)

- způsobení požáru
- zamoření ovzduší, půdy nebo vody
- produkování nadměrného hluku
- způsobení konfliktu s místními obyvateli (hlukem, rozdílností názorů apod.)
- žádná z nabízených variant se neuskutečnila

13) Jaký byl celkový finanční náklad tábora v tis.? _____

14) Jaká byla skutečná dílčí skladba nákladů realizovaného tábora v tis.? (možnost více odpovědí)

- stravování (nákup potravin, občerstvení, nákup stravování formou služby ...) _____
- ubytování (pronájem louky, objektu, areálu, příspěvky na energie ...) _____
- doprava (do místa a zpět, na výlety) _____
- vstupné (hrady, zámky, koupaliště ...) _____
- poplatky obci/městu (za odpad, vodu ...) _____
- ostatní materiál (výtvarný materiál, léky, drobné vybavení ...) _____
- ostatní služby (opravy, telefon, poštovné ...) _____

15) Jaký byl hospodářský výsledek tábora? (pouze 1 odpověď)

- se ziskem, který byl v tis. _____
- se ztrátou, která byla v tis. _____
- vyrovnaný

16) Z jakých zdrojů byl financován tábor? (možnost více odpovědí)

- účastnickými platbami, které činí v % _____
- dotací, která činí v % _____
- zaměstnavatelem (FKSP/sociální fond), který činí v % _____
- ostatní zdroje (např. dary), které činí v % _____

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku, který poslouží k dokončení mé diplomové práce.
Přeji Vám pěkný den. ☺

S pozdravem
Josef Wenzl

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Josef Wenzl

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Sociální turismus se zaměřením na zotavovací akce

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 66

Celkový počet stran příloh: 7

Počet titulů českých použitých zdrojů: 28

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 25

Počet ostatních zdrojů: 22

Vedoucí práce: Mgr. Marta Pellar, MBA